

Akik kardot fognak.... (Máté 26,52)

Több, mint 35 éve, hogy az egyházme-
gyei lelkészértekezleten komoly vita ala-
kult ki a lelkészek egy része és a jelenlevő
állami egyházügyi hivatal járási képvil-
selője között. Az akkori rendszerben
ilyen képviselő jelenlétében lehetett csak
egyházi alkalmakat tartani. Ezen a gyű-
lésen épp az Európába telepített ameri-
kai rakéták ellen vártak tőlünk, lel-
készekről, határozott állásfoglalást.
Bevezető előadást az akkori szlovák püs-
pök helyettes tartotta, az „illetékes elv-
társ” elvárásainak megfelelő tartalom-
mal. A jelenlevők feladata lett volna az

„elvárásoknak” megfelelő hozzá-
szólás, majd vala-
mi nyilatkozatfé-
le arról, hogy mi
is elítéljük az im-
perializmust, meg
a háborús uszító
USA-t, s a béke le-
tétéményesét és
védelmezőjét, a
nagy Szovjetuniót
támogatjuk. Csak-
hogy az egyik hoz-
zászó felvetette,
hogy Jézus a ha-
dakozó kedvében
levő Pétert a kö-
vetkező ígérel ál-
lítja meg: „Akik
kardot fognak, kard által vesznek el.” Az
előadó megpróbált enyhe hatalmi szóval
válaszolni, hangsúlyozva a hozzászóló
fiatal és tapasztalatlan voltát, s hogy a
„nagy testvér”, aki mellett mi „örök időkre”
kitartunk, elévülhetetlen érdemeket
szerzett felszabadításunkban. A követke-
ző hozzászóló azonban tovább vitte a
megkezdett mondanivalót, s elmondta,
hogy a keresztyén ember nem támogat-
hat semmilyen emberellenes pusztító
eszközt, s a „szovjet rakéták sem cukor-
kával vannak megtöltve”. Erre viharos
gyorsasággal fejeződött be a gyűlés, s az
illetékes elvtárs tekintete alapján semmi
jóra nem számíhattak a hozzászólók.
Akkor diktatúra volt, most demokrácia
van, de sokakban a megfelelési kényszer

tovább él, csak most éppen a másik oldal
felé. Közelünkben háború pusztít, mikor
cselekszünk helyesen? Valóban meg kell
felelnünk az „illetékes” elvárásoknak? A
keresztyén ember számára nem lehet
kérdéses kinek kell megfelelnie. Csakis
élete Urának, aki amellet, hogy megállít-
ja Pétert az értelmetlen vérontás útján, az
irgalmas samaritánus példázatában azt
is elmondja, hogy az évszázados ellensé-
geskedés Isten akaratával és törvényével
ellentétes. A keresztyén ember segít a
bajbajutottakon, de nem ad fegyvert a ke-
zükhöz, hogy azok maguk is gyilkoljanak.

Földrésznünk ve-
zetőinek nagy ré-
sze olyannyira
elszakadt a ke-
resztyén alapok-
tól, s vált külön-
böző indulatok,
haszonleső körök
bábjává, hogy fel
sem tudja mérni
milyen alapokon
áll és cselekszik,
csak a maga által
elképzelt igen-
csak furcsa erköl-
csökre hivatko-
zik, s a még
pusztítóbb vesze-
delem felé rohan.
Pedig rá kellene
döbbeni már, hogy földrésznünk, s az em-
beriség „egy hajóban utazik”! Ez a hajó
csak akkor ér célba, ha a veszedelmes
helyzetekben, s életünk minden napján
azt hívjuk segítségül, aki parancsolni tud
a szélnek és a hullámoknak. Amíg azon-
ban a vezetők a „demokráciát védik” foly-
tonos ítéletekkel, s nem az Úr szavára fi-
gyelnek, nem sok jóra számíthat az
emberiség, s kiváltképpen nem a keresz-
tyén hitben élő, és abban megmaradni
akaró ember. Ezért is fontos, hogy hitün-
ket megvallva, ne embereknek akarjunk
tetszeni, hanem Istennek! „Ha még min-
dig embereknek akarnék tetszeni, nem vol-
nék Krisztus szolgálója.” – ahogy azt Pál
apostol leírta a Galatákhoz írt levelében.

Csoma L.

Kovács Bettina

Járj a vízen

*A hajó erősen ring a vízen,
Mert fúj a szél és háborog minden.
De a sötétben akkor is látható,
Ahogy a hajó felé közeledik a Mindenható.*

*A tanítványok megremülnek,
A feljűk közeledő alakától félnek.
Vajon ki lehet?*

Talán csak nem kísértet?

*De Jézus szól: Lisszatok, én vagyok,
Én vagyok, ki nektek megnyugvást adok.
S Péter, hogy megbizonyosodjon,
Azt kéri, hogy ő is a vízen járhasson.*

*S a hajóból kilépve,
Elindul lassan, kicsit felve.
De ahogy látja a nagy szelet,
Jézustól kér segítő kezet.*

*A mi életünkben is van erős szél
és háborgó tenger,
Amikor a szívünk fel és sok mindent
nem mer.*

*De Jézus üzeni hogy velünk van,
Ott ül velünk a hajóban.*

*S arra kér, hogy lépjünk ki mi is a vízre,
Tekintetünket szegezzük a Jó Istenre.
Mert csak úgy tudunk nagy dolgokat tenni,
Ha a vízre merünk lépni.*

*Nem kellene nagy szavak,
Amiket az emberek meg sem hallanak.
Inkább tettek kellene,
Hogy az Istenre felfigyeljenek.*

*Mutassuk meg a világnak,
Hogy Isten gyermekei a vízen járnak.
És a mi hitünk sosem merül,
Mert az életünk hajójában Jézus ül.*

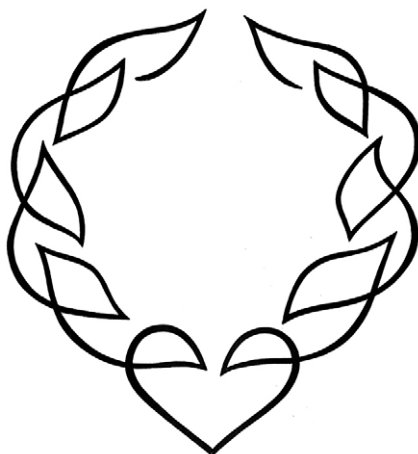
Tanácstalan vagyok! És akkor...?(!)

„Most azért megmarad a hit, remény, szeretet, e három; ezek között pedig legnagyobb a szeretet.” (1Kor. 13, 13.)

Világunk tele van tanácsadókkal, tanácsadással. Mindenféle, kisebb-nagyobb hatalommal rendelkező tanácsok és tanácstagok nyújtanak „segítőkezet” a „rászorulóknak”. Amikor kimegyünk az utcára, bekapcsoljuk a televíziót, görgetjük a számítógép képernyőjét fel s alá, újságot olvasunk... mindenhol tanácsokat osztogatnak, s néha olyan érzésünk lehet, hogy gátlástanul hatolnak magánszféránkba, mintha kötelezővé tennék, hogy tanácsaikat nekünk meg kell fogadnunk, csak akkor leszünk szebbek, jobbak, sikeresebbek... A reklám-áradat nem tisztel sem kort, sem időt, sem teret, sem erényt, s akkor a keresztyéni lelkiülettel való összhang-keresést ne is említjük. Hadd jegyezzem meg most rögtön az elején, hogy természetesen tisztelet a kivételnek, mert vannak jó reklámok és hasznos tanácsok is, melyek bölcsességgel, „egészséges” gondolatokkal és keresztyéni töltettel bírnak. Azonban, ha nem figyelünk oda, márpedig a kisördög a kisbetűs részekben bújk meg, akkor gyorsan egy olyan folyamat közepén találhatjuk magunkat, ahonnan még nehezebb kimászni, mint a kezdeti tanácstalanságból elindulni...

Az utóbbi időben történtek velem olyan dolgok, melyek miatt úgy érzem, hogy alaposabbra, mondhatni, lassúbbra kellene vennem a saját mindennapi élet-tempómat. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy kevesebb dologgal szeretnék foglalkozni és teljes személyiségváltozáson megyek keresztül, hanem azt, hogy jól meg kell gondoljam, megéri-e „rohanni” és egyszerre tízféle dolgon gondolkodni, foglalatzkodni. Erre talán azt is lehet mondani, hogy megfertőzött a dalmát „kényelmes” gondolkodás, viszont nem erről van szó, hanem arról, hogy mint minden és mindenki más, mi is – csúnya kifejezéssel élve: (el)használódunk. Szüleim mindig mondják, igen, a fejükben még mindig megvan, mit és hogyan szeretnének tenni, de a kezük-lábuk már nem úgy engedelmeskedik, mint húszéves korukban. S ezt az „elhasználódást” nem csak fizikai értelemben és nem csak idősebbek esetében érdemes fontolóra venni. Ha mondhatok még személyesebb példát, édesapám februári agyvérzése mélyen érintett, és igencsak

elgondolkodtam rajta, megéri-e agyonhajszolni magunkat azért a sokféleségért, ami egyébként nagyon sok értékkel és erénnyel bír, de aztán végső soron mégiscsak a családukat és az otthoni békét csonkítjuk meg... S amint „idősödöm”, úgy gondolom, a békesség a legfontosabb dolog, amit szeretnék. Ha szerettem és én is egészséges vagyok, akkor nyugodt vagyok. Ha van az egy Istenbe vetett hitem és reménységem, akkor nyugodt vagyok, hiszen tudom, hogy nem kell aggódnom (persze azért gyalról vagyunk), mert az én mindenható Atyám megsegít. Ha a szeretet vezérel gondolataimat és cselekedeteimet, akkor ismételten béke van szívemben-lelkemben, mert tudom, hogy én a tölem telhető legtöbbet-lejobbát megtettem, a többit pedig rábí-

Simon András grafikája

zom a jó Istenre. Így is úgy is, ha tetszik, ha nem, akkor is Övé az utolsó szó és a döntés joga.

S mindezen gondolatokkal a fejemben elmélázok azon, milyen tanácsokra is van nekem szükségem...? Természetesen szükségünk van „földi” dolgokra is, orvosra, ügyvédre, mindenféle szakmabeli tapasztalatra és megfontolandó ajánlatra, azonban ahhoz, hogy reggel felébredve békésen és hálát adva nyissuk ki szemünket, ahhoz mindenképpen lélekben kell nyugodtnak lennünk, s akkor a fizikai nehézségeket is könnyebben oldjuk meg... Tudom magamról, hogy ha kihívások előtt állok, vagy épp még azoknak terhét tegnapról magamon hordozom, akkor még a reggeli

fogmosás is problémás és minden apróság bosszantó. Ezáltal büntetjük magunkat és környezetünket, mert feszültek vagyunk, ez pedig általában semmi jóra nem vezet... sajnos, ezt is tapasztalatból tudom.

Mire van tehát szükségünk egy ilyen „tanácstalan” helyzetben? Van, amikor egyszerűen csak elmenekülünk, szó nélkül odébbállunk, vagy épp lefekszünk aludni, hátha majd az „idő” megoldja. Vagy épp bekapcsoljuk a televíziót, előveszünk egy könyvet és a „figyelemelterelés” technikát választjuk. Vannak, akik a sportot, a zenehallgatást, baráti társaságot, lélekgyógyászati módszereket, esetleg a különféle függőségi szokásokkal való életet választják, viszont miután mindent megpróbáltunk, rá kell jönnünk, hogy egy összekulcsolt kéz-, egy kis elcsendesedés- és egy jó kis „belső beszélgetés” Urunkkal mindenképp szükséges a probléma teljes mértékű megoldásához. Nem tudom, Te hogy vagy vele, de nekem már volt olyan „magamban való beszélgetésem”, mely tényleg beszélgetésnek tűnt, mint ha tényleg válaszolt volna Valaki – ezt tükrözték gondolataim. Mintha a kérdésekre jött volna a vissza-válasz, pedig a beszélgetés „csak a fejemben” folyt le.. Nem volt kérdéses számomra, hogy ez az imádságnak nevezhető belső dialógus a jó Istennel történt-e, ugyanis nagyon nyugtatólag hatott és választ adott méltatlankodásomra. Számomra ez elengedhetetlen tanács-kapás-„mód-szer”.

Egyébként ha már a belső érzésekről beszélünk, példaként meg szeretném említeni még a romantikus filmeket, ahol mindig olyan tanácsot osztogatnak egymásnak a szereplők, hogy: hallgass a szívedre és minden rendbe jön. Mindamellet, hogy ez egy elég gyakran használt közhelyes mondat, végső soron keresztyéni szempontból egyet tudok érteni vele. Ugyanis, ha az Ige szerint a „szeretet” a legfontosabb, ami pedig ugyebár a szívben lakozik, akkor, ha ezt a szeretetet rendszeresen követjük, osztogatjuk és hirdetjük, akkor a helyes úton vagyunk és tényleg minden rendben kell, hogy legyen. Nevezzük ezt egy romantikus témalezárásnak.

Kívánom Neked, kedves Testvérem,

hogy amikor tanácstalanul állsz a képzeletbeli tükör előtt, akkor próbálj megnyugodni, mindenkit biztonságban tudni és alázatosan kér(dez)ni, hogy „súgja meg” Neked az isteni belső hang, merre és hogyan tovább, kell-e tovább menni... ha igen, kivel és milyen céllal... Nem könnyű a rohanó világban lelki békességet, megnyugvást találva lelassítani, „mindent a maga, elrendelt idejébe és helyére” tenni, ugyanis temperamentumos-, esetemben plusz tü-

relmetlen természettel ez igazi kihívás nap, mint nap. Viszont lehetséges és elengedhetetlen, ha épp testben és épp lélekkel akarjuk megélni gyermekeink, unokáink örömeit. Nagyon fontos, hogy a megfelelő helyen kérjük és fogadjuk el a tanácsokat, egyensúlyt teremtve a földi szükséges „rossz” és a mennyei kívánt áldás lehetősége, kettőssége között. Adja az Úr, hogy minden napon minden megnyilvánulásunkban az isteni szeretet vezéreljen, s akkor mi is

olyan tanácsokkal gazdagíthatjuk e tévelygő világban élő felebarátainkat, mint ahogyan azt József Attila írta meg versében:

„Ne légy szeles.
Bár a munkádon más keres –
dolgozni csak pontosan, szépen,
ahogy a csillag megy az égen,
úgy érdemes.”

Csoma Annamária

Hover Zsolt: „maradtam a történelemnél”

Minél jobban beleásom magam a történelmi eseményekbe, annál több ötletem születik, mondja Hover Zsolt, négykötetes regényíró. A Kalotaszegen élő és alkotó lelkész, író, újságíró következő regényét az erdélyi vallásszabadságot kimondó tordai országgyűlésről tervezi.

Regényeidben erdélyi történelmi eseményekről írsz. Miért éppen ennél a témánál állapodtál meg? Kalotaszegi lelkészként a hely szelleme is befolyásolt, amikor ebbe az irányba fordult az érdeklődésed?

Mindenképpen hatással volt rám a hely szelleme. Kalotaszeg egy hagyományairól ismert vidék Erdélyben, ezen belül Magyargyerőmonostoron található a legrégebbi templom. Amikor megválasztott a gyülekezet, utána kellett olvasnom alaposabban a templom történetének, hogy az idelátogatóknak mesélni tudjak. Talán már ekkor kezdett érdekelni a történelem, de az írásban kezdetben teljesen más műfajban gondolkodtam. A kutatómunka során azonban egyre több történet került eléem, így végül teljesen elhagytam a fantasy vonalat, és maradtam a történelemnél, azon belül is kimondottan erdélyi történelmi események érdekelnék.

Összegezzük egy kicsit az eddigi írói tevékenységedet. Hét éve jelent meg az első könyved, a *Hetedhét ösvény*. Azóta további három látott napvilágot. Melyek ezek?

A második a *Kalotaszegi Madárleány*. Ez egy dombormű a templom falába ágyazva, amihez az idők során egy legenda is kapcsolódott, ami szájhagyomány útján maradt meg a faluban. A történet alapja ez a legenda, amibe több kalotaszegi mondát is beleszőttem, némi történelmi alapot is adva neki, de ez még nem tekinthető történelmi regénynek. A harmadik regény – *Erdélyi trónharc* – tulajdonképpen az előző folytatásának indult, de mivel a kutatómunka során rengeteg érdekes történelmi eseménnyel találtam magam szembe, ezért úgy döntöttem, hogy elhagyom a fantasy vonalat. A negyedik, az *Erdélyi vallásszabadság 1848-49* a szabadságharc erdélyi eseményeit dolgozza fel, és bár a fő történetvonal teljesen fiktív, a könyvben szereplő események kilencven százaléka valós eseményeken alapszik.

A közelmúltban az M5 kulturális televízió *Fülszöveg* című műsorának vendége voltál, ami azt jelzi, számon tartanak és értékelnek az irodalmi palettán. Meséj erről a budapesti kiruccanásról.

Nagyon széles a mai magyar irodalmi paletta, ezért nagyon meglepődtem, amikor a műsor szerkesztője megkérte. Természetesen gondolkodás nélkül elvállaltam a megkeresést annak ellenére, hogy elég hosszú az út Kalotaszegről

Budapestre. Mivel lényegében szabadúszó íróként alkotok, minden alkalmat meg kell ragadnom, amikor beszélhetek a munkámról. Bán Mór neve ismerős volt számomra, mivel igyekeztem folyamatosan kortárs történelmi szerzők munkásságával megismerkedni. Az, hogy egy elismert mai szerző keresett meg, különleges megtiszteltetést jelentett számomra. Nagyon élveztem, hogy már az interjú előtt, az előzetes megbeszélés során is elkezdtünk komolyabb irodalmi kérdésekről beszélni. A műsorvezető azt is mondta egy adott ponton, hogy hagyjunk valamit az interjúra is. A beszélgetés is nagyon érdekes volt, mivel régóta foglalkozom a médiával, nem éreztem magam feszélyezve a kamerák előtt, és teljesen a beszélgetésre tudtam figyelni.

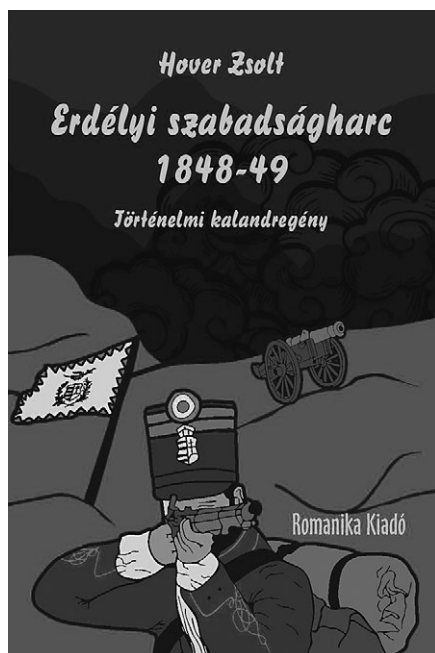
Lapszámunk témája a változás, alkalmazkodás, rugalmasság. Íróként milyen helyzetekben voltak eddig segítségére ezek az erények?

Annak ellenére, hogy fontos számomra a hagyomány, és a történelem, rugalmas embernek tartom magam. Ezért sem ragaszkodtam ahhoz a műfajhoz, amelyben írni kezdtem. Ugyanakkor nyitott vagyok minden új dologra is, számomra a konzervativizmus nem bezárkózást jelent, inkább a régi hagyományos dolgok ötvöztetését az újakkal. Előszeregettel használok például olyan számítógépes, vagy okostelefonos alkalmazásokat, amik megkönnyítik az író munkáját, segítenek a történet, illetve a karakterek megformálásában, rendszerezésében, vagy éppen a jegyzetelésben. A telefont ma már mindenhová magával viszi az ember, ezért kézenfekvő, hogy ha adódik egy ötlet, akkor azonnal lejegyzem, vagy éppen utána is nézek a

világhálón valamilyen információnak, ami felkeltette az érdeklődésem.

Elég nyitott-e ahhoz az erdélyi egyházi társadalom, hogy elfogadják, Uram bocsá' elnézzék neked, hogy a lelkeszi szolgálat mellett valami más-sal, jelesül újságírói és írói tevékenységgel foglalkozol?

Hála Istennek ilyen téren eddig csak pozitív visszajelzésekkel találkoztam. A szakmai irigység nem kerüli el sajnos a lelkeszeket sem, ezért minden bizonnyal akadnak olyan kollégák, akik nem nézik jó szemmel az sajtós, vagy a regényírói tevékenységet, mondván, hogy a suszter maradjon a kaptafánál, de én személyesen nem találkoztam ilyen hozzáál-

lással. Épp ellenkezőleg, gyakran meghívnak imahetekre, ahol már eleve jelzik, hogy vigyek a könyveimből is. Idén a nemzeti ünnep környékén pedig rengeteg olyan felkérést kaptam, ahol kimondottan könyvbemutatóra hívtak. A lelkeszek ma már nagyon sok mindennel foglalkoznak. A vidéki lelkeszeknek főleg nehéz mit kezdeni magukkal, hiszen szívesen vállalnának akár háromszor annyi szolgálatot is, de az apadó gyűletekben sajnos egyre kevesebb alkalom adódik erre. Mindenki igyekszik felhasználni valahogy a kreatív energiáit, én ebben találtam meg a lehetőséget, hogy hasznosan kihasználjam azokat a talentumokat, amelyeket Istentől kaptam, hisz ez felelősséggel is jár.

A mai digitális korszakban sokszor felvetődik a "kinek írunk?" kérdése. Te hogy látod, maradnak-e könyvolva-

sók is a képernyők századában?

Sokan temetik a Gutenberg galaxist, amióta a technika egyre jobban kiszorítja a hagyományos médiumokat, de én optimista vagyok. Soha annyi könyv nem jelent meg, mint napjainkban, mivel a technika bizonyos szempontból megkönnyíti a könyvkiadást. Az elektronikus könyvek például lehetőséget adnak arra, hogy egy szerző az olvasóközönség elé álljon, még akkor is, ha nincs mögötte egy komolyabb kiadó. Persze ez azt is jelenti, hogy a nagy felhozatalban nagyon sok a sekélyes alkotás, és ahogy az internet világában mindenki virológus, vagy biztonsági szakértő, így nagyon sokan képzelik magukat íróknak is. Azonban az idő mindig kiszűri az értékesebb munkákat a nagy felhozatalban is.

A mai szűk olvasói réteg zöme az úgynevezett celebírók tevékenységét követi. Egy adott ponton túl már nehéz is eldönteni, hogy az író-t vagy a hírességet látjuk bennük. A kevésbé ismert szerzőknek milyen lehetőségeik vannak arra, hogy könyveiket a nagyközönség elé tárják?

Az, hogy valaki befutott íróvá váljon, nagyon sokszor a szerencsén is múlik. Egy olyan írónak, aki kevésbé felkapott, ma már menedzseri és marketing feladatokat is be kell töltenie. Természetesen így nehezebb elérni az áttörést, de én ilyen téren is optimista vagyok. Négy könyvem jelent meg ezer-ezer példányban, és lassan már mindegyik elfogyott, amit a jelenlegi helyzetben, ahol mindenki ismertté válhat öt percig, szerencsésnek érzem magam. Nagyon sok író még idáig sem jut el, ezért valóban nincs okom a panaszra.

A szerző gyakran elvesződik az írás, könyvkiadás, könyvterjesztés Bermuda-háromszögében. Tapasztalatod szerint ezek közül melyik a legnagyobb kihívás?

Ahogy az előbb is fogalmaztam, ma már valóban sokrétű egy író munkája, és éppen ezért nagyon nehéz elérni a kívánt áttörést. Komolyabb anyagi befektetés nélkül nehéz reklámozni a könyveket. Persze amatőr módon is sok mindent meg lehet valósítani, de ehhez időt, és energiát kell befektetni, képeznie kell folyamatosan az embernek magát, de ezek többnyire meghozzák valamilyen szinten az eredményt.

Vannak-e írói példaképeid? A történelmi írók közül kiknek a tevékeny-

ségét követed?

Bán Mórnak a Hunyadi sorozata azért áll közel hozzám, mert hasonló az író gondolkodásmódja. A történelmi hűség mellett igyekszik a felkapott irodalmi műfajok sajátosságait is becsempészni a történeteibe, amit én magam is igyekszem megtenni. Ő maga is a fantasy műfajjal kezdte, mielőtt belevágott a történelmi regényfolyamba. Emellett, bár nem kimondottan történelmi író, Ken Follett munkássága nagyon sokat hatott rám. A Katedrális sorozatából nagyon sokat tanultam, rengeteg trükköt elles-tem azzal kapcsolatban, hogy hogyan kell egy történelmi regényt szórakoztató módon megírni. Egy interjúban azt mondta, hogy a kutatómunka nagyon fontos a számára, mert minél jobban beleássa magát a kutatásba, annál nagyobb hatással van a fantáziájára. Magam is úgy tapasztaltam, hogy minél több adat áll a rendelkezésemre, és minél jobban beleásom magam a történelmi eseményekbe, annál több ötletem születik.

Mondhatni elmaradhatatlan kérdés egy szerző felé: milyen kéziraton dolgozol jelenleg?

Mivel egyféle írói célkitűzésemmé vált, hogy erdélyi történelmi eseményeket dolgozzak fel, így a következő kötet is egy sajátos, ugyanakkor nagyon fontos eseményt dolgoz fel. A munkacíme *Erdélyi vallásszabadság*, és az 1568-as tordai országgyűlést, illetve az azt megelőző eseményeket dolgozza majd fel, amely oda vezetett, hogy a világon először Erdélyben mondják ki: senkit a vallási meggyőződése miatt nem szabad üldözni. A mai modern szabadelvű polkorrekt világban úgy gondolom ennek nagyon fontos üzenete van, és annak ellenére, hogy egy több százéves eseményt dolgoz fel, lesz bőven mondanivalója a mai ember számára is.

Fábián Tibor

Gyülekezeteink

életéből

Az Ipolysági Református Egyházközség gyülekezeti napja képekben

Az Ipolysági Református Egyházközség két év kényszerű kihagyást követően újra megszervezte gyülekezeti napját. A hitet mélyítő és a közösséget építő alkalomnak a református templom és a parókia udvara adott otthont.

A hagyományokhoz hűen, az alkalom istentisztelettel kezdődött. „Az Isten örök életet adott nekünk, és ez az élet az ő fiában van. Akié a fiú, azé az élet, akiben nincs meg az Isten fia, az élet sincs meg abban” – szölt vezérgondolatként az igehirdetésben.

Mint Izsmán Jónás a Felvidék.ma kérdésére elmondta: a gyülekezeti nap teret ad a tagok ismerkedésének, a közösség

erősítését szolgálva. Alapja az igehirdetés, ezt kötetlenebb délutáni program követi.

Elsősorban a gyülekezet tagjainak szól, azonban a testvérgyülekezetek, valamint a történelmi egyház városban élő

tagjai is részt vesznek az alkalmon.

Az Ipolysági Református Egyházközség immár sokadik éve szervezi az alkalmat. A templom és a parókia elkészülte előtt egyes gyülekezeti tagok ajánlották fel telküket annak megrendezésére.

A kötetlen családi rendezvény részeként ügyességi játékokat szerveztek. Mindameltt beszélgetésre, az igehirdetésen hallottak továbbgondolására, tapasztalatcserére és ismerkedésre is volt alkalom. Természetesen nem maradhatott el a szeretetvendégség sem.

Írta, Fotó: Pásztor Péter/Felvidék.ma

Hálaadó istentisztelet Nagytoronyán

Isten kegyelméből, 2022. június 19.-én hálaadó istentiszteletre gyűltek egybe a nagytoronyai és kistoronyai gyülekezet hívei, abból az okból, hogy kifejezzék hálájukat a Mindenhatónak és volt lelkipásztoruknak nt. Pusztai Zoltánnak, aki 1998-tól 2017-ig szolgálta ezeket a gyülekezeteket, és egészségügyi okokból kénytelen volt nyugdíjba vonulni. Azóta nt. Demes Ti-

bor, hardicsai lelkipásztor szolgálja és vezeti e két gyülekezetet.

Az istentiszteletet nt. Demes Tibor lelkipásztor nyitotta meg a zsoltáráró szavaival: „Áldjad én lelkem az Urat, és ne feledd, mennyi jót tett veled.”

Az énekek, ima és felolvasott ige után nt. Pusztai Zoltán igehirdetésében magyarul és szlovákul szólt a jelenlevőkhöz,

amelyben hálát adott a 19-év alatt elért célokért, megvalósult tervekért. Az imák és hirdetések után következett egy vers és az ünnepélyes köszöntők.

A nagytoronyai gondnok Mazur Mihály és az előző gondnok Ondo-Grecula László fejezte ki köszönetét, és a presbitérium nevében együtt adták át a tiszteletes úrnak a gyülekezet ajándékait.

Ezek után Nagytoronya község polgármester asszonya, Helena Kavčáková méltatta a nt. Pusztai Zoltán 19 éves szolgálatát a községben, akinek szolgálati időszakában ment végbe a templom felújítása és renoválása, mely a nemzeti kulturális örökség része, és egyúttal a gyülekezetek és helyi önkormányzat vezetői megköszönték a lelkipásztorral végzett együttműködésüket a rendszeres nyári napközis gyerektáborok tekin-

tetében. A polgármester asszony ez után átadta a község ajándékát, és hozzá csatlakozva a helyi ökumenikus kórus emelte az alkalom hangulatát Istentdicsőítő énekekkel.

Ezután a Kistoronyai egyházközség gondnokasszonya, Michalčík Margit fejezte ki köszönetét.

Az ünnepélyes köszöntéseket, a gyülekezeti ifjúság nevében, Szathmáry Éva fejezte be, Petőfi Sándor egyik versével. Nagy meglepetés volt Gazdag Mária jelenléte és felszólalása, aki éveken volt a gyülekezet kántora, és aki éveken elött Csehországba költözött, mégis a nagy távolság ellenére, Krnovból, ez alkalom miatt ellátogatott szülőfalujába.

A köszöntések sorát befejezőképpen nt. Demes Tibor foglalta össze, szolgatár-

sának életútját, említve a Sárospatakon töltött teológiai tanulmányai alatt történt élményeket, kiemelve a lelkipásztor jellemét, és elmondta, hogy a gyülekezetek bármikor szívesen fogadják és látják őt a jövőben is.

Az áldott együttlét szeretetvendégséggel ért véget egy közös ebéddel a helyi kultúrházban.

Bár e két gyülekezet kis létszámú és kétnyelvű, mivel nyelvhatáron fekszik, de szorgalmas, lelkiismeretes és összetartó. Hála a Mindenhatónak ezért, hogy ez az áldott alkalom létrejöhett, a két gyülekezet találkozhatott és lelki hitbeli növekedésben részesülhetett. Ezúttal is Isten gazdag áldását kérjük mindkét tiszteletes úr életére.

Pallér Ildikó

Áldást és békességet Pozsonyból!

Amikor az ember egy közösséget épít, akarva-akaratlanul is felteszi magának a kérdést: Hogyan lehet Jézushoz közelebb vinni a gyermekeket, a családokat és a szépkorúakat? Ki az, aki vonzóvá teszi a gyülekezeti együttléteket?

Egy olyan két hónap van mögöttünk Pozsonyban, amit Istennek köszönünk meg. Neki volt része mindenben, egyedül Tőle jönnek az áldások, egyedül Érte lesz értelme mindennek.

2022. május 1-jén köszöntöttük az édesanyákat. A lelkipásztor igehirdetésében az IKir 3,16-28 alapján kihangsúlyozta az édesanyák erejét, akiknek az élete felett a király karddal dönt. A kardot

tapasztalnak az édesanyjuk részéről. A gyermekek hittel és szeretettel köszönték meg az anyai szeretet megnyilvánulásait egy kis virág és egy hűtőmágnés kíséretében.

2022. május 8-án istentiszteletünkön részt vett a budapesti I. körzetből érkező Szenci Molnár Albert cserkészcsapat, akik hétvégi összpontosításukat Pozsonyban tartották.

2022. május 30 és június 1-je között rendhagyó hitmélyítő alkalom volt a pozsonyi gyülekezetben. A családi méreteket öltő közösség a templomban gyülekezett, ahol az Úr csodásan működött, még ha evangelizátorunk, Dr. Pólya Kata-

tok, amelyek Lukács evangéliuma 13. részének 34. versén nyugodtak, három estén keresztül bemutatták, hogy milyen Dávid és Jeruzsálem, Jézus és Jeruzsálem viszonya, majd végül bizonyágtétel hangzott a mennyei Jeruzsálemről. Így készülhettünk lélekben és igazságban a pünkösdi úrvacsorához bűnbánó és megtérő szívvel, ahol Isten Lelke rámutatott arra, hogy miben kell megerősödnünk.

2022. június 19-én diakóniai délutánt szerveztünk a gyülekezetben, ahol Isten Igéje hangzott a Zsolt 92,15-16 versei alapján. A 45 szépkorú testvér hálával a szívében érkezett a megterített asztalhoz,

azonban képes megállítani a szerető és az ajándékozó anyai szív, csakhogy életet mentsen. A kezdeményező Isten élő gyermekeket font és vont egybe az úrasztala körül Pozsonyban is, hogy bizonyágot tegyenek mindarról, amit hajlékukban

lin személyesen nem is volt jelen közöttünk, de élőhitű bizonyágtételei bennünket erősítettek. Sokan felelevenítették, hogy legutójjára a gyülekezetben Palágyi Péter segédlelkész szervezett hasonló alkalmat. A tematikus igeszolgála-

hogy erőt merítsen az „itt fáj – ott fáj” mindennapokhoz, majd a közös együttlét folytatódott a megterített asztal mellett, ahol egymás hite által épülhettek a testvérek. Személyes bizonyágtételek hangzottak el, együtt énekeltek a vágyakozás

zsoltárát, a 84. zsoltárt, és végül egy gyermekének is tanultunk több nyelven: „Igen, Isten jó...”, hogy az unokák felé is hangozzék az evangélium ereje, és hasonlóan buzgón nemzedékről nemzedékre, mert jó az Úr.

2022. június 26-án családi istentiszteletet tartottunk, amelyen a vasárnapi iskolások szolgáltak. Az előfohászt Sipos Áron, Istenünk drága szent Igéjét pedig Dr. Sipos Tamás presbiterünk olvasták (apa és fia), majd a Duna-utcai Alapiskolát látogató gyermekek a záró imádságban megköszönték az iskolai év mindennapját, annak örömeit és buktatóit egyaránt. A lelkipásztor a Lukács evangéliuma 9. részének 37-43. versei alapján tett bizonyosságot a tanít-

ványok, Jézus és a családok viszonyáról. Milyen jó látni ebben a bibliai történetben is, hogy az édesapa nem restell kérni, a tanítványok sajnos nem tudnak, de Jézus tud és akar segíteni, épp ezért, drága piciny sereg mindennap jól

jegyezd meg: „Ne aggodalmaskodjál, nézz Jézusodra fel...”

Ezen az istentiszteleten köszöntöttük gyülekezetünk jubilánsait. Kis-Csáji László testvérünket kerek évfordulója alkalmából a Római levél 12. részének 4-5. verseivel adtunk hálát érte a közösségben: „Mert ahogyan egy testnek sok tagja van, de nem minden tagnak ugyanaz a feladata, úgy sokan egy test vagyunk a Krisztusban, egyenként pedig egymásnak tagjai.” (Róm 12,4-5), mert minden gyülekezeti tag értékes.

A példa hat Jézus nyomán. Az egy test sok taggal éljen mindig Isten dicsőségére és embertárai javára még Pozsonyban is, hogy hirdetni tudja az élő Krisztust a templom falain kívül és belül egyaránt.

Buza Zsolt

Találkozó a kassai gyülekezettel

Az alsóimihályi gyülekezet életében kedves alkalom volt az a baráti találkozó, amelyre 2022. július 23-án került sor. Domonkos Erika lelkipásztor vezetésével, 27-en, Kassáról és Sacáról úgy döntöttek, hogy a reformáció nyomdokain járva, szeretnék megismerni nem csupán a külföldi, hanem a határon inneni gyülekezetek és templomaik történetét is.

Körútjuk ez alkalommal Alsóimihályi, Bodzásújlak (Novosad), Nagy- és Kis-toronya és néhány más gyülekezetet érintett, és örömmel fogadtuk, hogy en-

nek első állomása a mi gyülekezetünk lehetett. Tarbaj Igor gondnokkal és néhány gyülekezeti tagunk segítségével, kis szeretetvendégséggel fogadtuk az érkezőket. Ezután a templomban Domonkos Erika rövid áhítatát Györky Szilvia beszéde követte, aki röviden bemutatta a gyülekezet és templom történetét, valamint, a kialakult beszélgetés során feltett kérdésekre válaszolva, beszélt a Szlovákiai Református Keresztény Nők Egyesü-

lete ukrán menekültekért végzett munkájáról.

A jó hangulatú alkalom során régi ismeretségek, rokon szálak elevenedtek fel, s a kassai szlovák gyülekezet szeretettel meghívta az alsóimihályi híveket egy viszontlátogatásra. Hisszük, hogy ami az Úrban elkezdődött, folytatódni fog tovább az Ő munkásai által.

Mindezt legyen Istené a dicsőség.

Györky Szilvia

Kirándulás hittanosainkkal

Évek óta szokássá vált, hogy a hittanos diákok és szüleik számára közös kirándulást szervez a gyülekezet. Ebben az évben, július 5-én első megállónk Füzér-radványban volt, ahol a Károlyi kastélyt és csodálatos angol parkját kereste fel a kis csoport. A szépen felújított kastély és

az azt körülvevő park látnivalói nagy tetszést arattak a gyerekek és felnőttek között.

Füzér vára, amelyet nagyszerűen helyreállítottak az elmúlt években, betekintést nyújtott az évszázadokkal ezelőtti életformába, s emlékeztetett arra is, hogy 1526-ban, a mohácsi csatát követően Perényi Péter koronaőr ide menekítette a magyar királyi koronát. Feljutni a várba egyesek számára lehetetlennek tűnt, de végül senki sem maradt félúton. A kilátás, a vár berendezése lenyűgöző.

Kőkapu már egyszerűbb feladat volt, hisz ott ebédelt, és pihent is a csapat. A nagy meleg ellenére árnyas fák alatt kellemes és tanulságos napot tölthettünk el gyarapodva hitben és ismeretben.

Csoma László

Irányi Dániel – emléktábla avatás

A járvány miatt nem kerülhetett sor februárban Irányi Dániel emléktáblájának felavatására Toporcon. Bár Magyarországon több településen utca és iskola viseli nevét, Felvidéken valószínűleg kevesen tudják, hogy Toporc nagy szülőtte, Görgei Artúr mellett, a 1848-49-es szabadságharc szintén kiemelkedő személyisége, Irányi Dániel is Toporcon született. Míg a Görgeiek Szepes vármegye meghatározó családja voltak évszázadokon át, addig Irányi Dániel Halbschuh Dánielként, egy szepességi szász evangélikus lelkész gyermekeként született, s csak

1842-ben változtatta nevét Irányira. Tagja a márciusi ifjak csoportjának, tevékenyen vesz részt a magyar parlament munkájában, majd Aradon komoly vitába kerül Görgeivel. Végül kalandos úton menekül meg a kivégzéstől, s a kiegyezést követően Kossuth híveként, s az ő kérésére tér vissza Magyarországra, ahol az országgyűlési képviselőnek választják, de ő nem hajlandó hűségesküt tenni a Ferenc József uralkodónak. Miután megismételt választáson Pécs ismét küldöttjévé választja, átveheti képviselő mandátumát. Mindvégig következetesen képviselte a magyarországi nemzetek és nemzetiségek egyenjogúságát, hisz szülőfaluja német, szlovák lakossága révén alapos ismerője volt a problémának. A mindennapi politika mellett újságíróként is

ismert volt.

Toporcon, 2022. július elsején órá emlékezett a mintegy 60 főnyi közösség, akik a község evangélikus templomában tartott ünnepi istentisztelet keretében avatták fel Irányi Dániel háromnyelvű emléktábláját. Köteles László, a Csemadok alelnöke, s az esemény fő szervezője ismertette Irányi Dániel életútját, majd Csoma László rövid előadásban szolt a Szepesség reformációjában betöltött szerepéről. Dr. Hetey Ágota, Magyarország kassai főkonzul-asszonya méltatta Irányi Dániel helytállását, s fejezte ki örömét, hogy emléktábla emlékeztet az itt született kiemelkedő személyiségre. Köszönet illeti Ludmila Sobanská evangélikus lelkésznt és segédlelkészét, akik segítőkész támogatással és igei szolgálattal fáradoztak az emlékhely létrehozásán. Sajnos a községben az evangélikus gyülekezet szinte elfogyott, mivel a Benesi dekrétumok miatt a német ajkú lakosságot kitelepítették.

A fekete márványból készült, háromnyelvű emléktábla Köteles László, a Kassai Magyar Főkonzulátus és Magyarország kormányának hozzájárulásával készült.

Bešlić Annamária

Emlékezz vissza....

alapján írhatom le.

A falvakban összegyűjtött férfiakat menetszlopokban indították a gyűjtőpontokra, majd onnan Szolyvára, ahol több tízezer embert zsúfoltak össze. Volt, aki már ezt az első menetet sem élte túl. Egyik szűrtei családtagot halálos betegen viték el, s már ezt az első menetet sem élte túl. Szolyván már százak haltak meg az embertelen körülmények miatt. A túlélőket tovább hajszolták Lemberg felé, s tanulságos, hogy voltak közösségek, melyeknek lakosai csúfolódva szidalmazták a tehetetlen elhurcoltakat. Ha viszont menet közben meghalt valaki, akkor az esetleges csúfolódók közül rántott be a menetőrség egy férfit, mert a létszám nem csökkenhetett. A megpróbáltatások a téli hidegben még fokozódtak, amikor tehervagonokba zsúfolt emberek hetekig tartó utazása idején sokszor halottakkal voltak napokig bezárva. Külön kínzás kategóriába tartozott az „étkeztetés”. Az egyik vagonba sós „levest” adtak, a másikba valami sűrűbb, de meghatározhatatlan ételt. Vérhas, tífusz bőven szedte áldozatait. Megérkezés a táborokba, tömegszállást, valamivel jobb étkezést, de kemény munkát is jelentett télen, nyáron. Az éhező foglyok táboruk mellett be nem takarított káposztaföldet láttak, megfagyott káposztafejekkel. Amikor egyesek a kerítés alatt átbújva, megpróbálták „többlet élelemhez jutni”, az őrség géppisztoly sorozattal állította meg az éhezőket, aminek több halálos és sebesült áldozata

ta lett. De az őrszemélyzet könyörtelen mivolta abban is megmutatkozott, hogy amikor az egyik ór a folyón átívelő keskeny hídról vízbe esve segítségért kiáltott, katonatársa segítség helyett káromkodás kíséretében puskatussal fejen vágta, s az a folyóba fulladt. Hogyan lehet ilyen körülmények között élni, vagy ilyen körülményeket túlélni? Csakis imádkozó hittel, s Istenbe vetett bizalommal, tudva azt, hogy életünk, s az otthon maradt hitves, 10 és 7 éves gyermek fölött is Ő őrökdi. Ennek a bizalomnak egyik jele volt számomra, hogy amikor vasárnap reggel megérkezett látogatóba hozzánk, akkor együtt indultunk a majd 2 kilométerre levő templomba istentiszteletre GYALOG. (Vajon mennyire élő azok hite, akik még autóval sem mennek el az 500 méterre levő templomba vasárnaponként?)

A Szolyva-i emlékparkban svájci vendégekkel

Ezalatt a két és fél év alatt hitves és a gyermekek valamint az édesapa semmit sem tudhattak egymásról, csak az imádság, Istenbe vetett hit adott reménységet a viszontlátásra. Az otthonmaradtak számára is nagy próbatételt jelentettek ezek az évek. Először a „felszabadítók” kényszerítették fuvarozásra az édesanyát, a kimerülés határára juttatva embert és állatot. Majd a

gazdálkodás, szántás, vetés, aratás, s egy átformálódó társadalom, amelyben a kommunista ideológia vette át egyre inkább az irányítást. Testi, lelki próbatételek éveken át, vajon egy újabb világégésre van szükség ahhoz, hogy korunk nemzedéke komolyan vegye, csakis Istennel lehetünk úrrá az emberi nyomorúságokon? De a Mindenható határt szab a szenvedésnek is, s egy éjszakai órán valaki kopog a ház ablakán. Édesanya és gyermekei az ablakon keresztül szemlélik a 48 kilóra fogyott, szakadt katonakabátban kint álló ismeretlent, míg végül az egyik gyerek felkiált: Hisz ő apuka!

Csoma László

Folytatás a következő számban

Hátha...

Azt terveztem, hogy egy rövid jegyzetfelületen elsírom, milyen bizonytalanlanná vált az életünk. Mert háború, szankciók, meg Putyin... De aztán rájöttem, hogy ezt amúgy is mindenki tudja, minek fájdítsam ezekkel az evidenciákkal az olvasó szívét.

Befészkelte magát a tudatunkba valami szorongás-érzés, ami éjjel-nappal ott les ránk, lelkünk egy sötét sarkában és mantraszerűen árasztja ránk, hogy milyen rossz minden.

És ez biztosan így is van, hiszen év

elején nem ilyen nyarat álmodtunk magunknak, ahol az egyik szomszédos országban lőnek, háborúznak. Úgy gondoltuk, ebben a modern korban mindig csak a hírekben lehetnek, azt is csak távoli, egzotikus országokban és kontinenseken. És megint csak sokan úgy gondolták, hogy Európa már olyan magasra építette a maga Babel-tornyát, hogy előbb-utóbb eléri az Istent. S erre, itt a kijózanító jelen.

Sok mindent gondoltunk, ami nem úgy lett. Mint a gimnazistaként fogal-

mazott magyar felmérőim. Megírtuk, tele bizakodással; nekem meg amúgy is ez volt a kedvencem, ennek sikerülnie kell! Aztán, amikor a tanár kiosztotta a kijavított lapokat, elkerekedő szemmel bámultam a szövegemben hemzsező piros javításokat.

Lassan eljutunk a falig. Ahol már nincs tovább, ahol vár ránk a remélt újratervezés, amelyben Európa népei hátha sutba vágják a sehová nem vivő progresszív, haladó nézeteiket és visszatálnak az Istenhez, és az Igéhez.

De addig még van idő. Addig még háború, szankciók és Putyin...

Mostanság időnként Hofi jut eszembe, aki a puhadiktatúra nem túl idilli körülményei között is meg tudott minket nevetetni. Egy kis időre elfeledtette a kínjainkat és azt érezte velünk, bár ki vagyunk szolgáltatva egy totalitárius rendszernek, mégis tudunk mulatni rajta.

Valahogy így élünk most, ebben az eltorzult világkorszakban is. Próbáljuk ép ésszel túlélni és várjuk a végét. Vár-

juk a normalitás visszatérését. És közben hálás a szívünk, hogy Kárpát-mendencei életterünkben nem kell magyarázni, hogy az anya nő, az apa férfi.

Nyár van. Van, aki menekül, van aki háborúzik, mi meg el tudunk indulni nyaralni. Megpihenni. Micsoda fájó ketősség ez! Próbáljunk egy kicsit eltávolodni a szorongás állandóságától. Önfeladten örülni, nevetni, viccelődni. Egyre nézni, ölelni és szeretni.

Régi öregek mesélték, mindezt még a

nagy háborúk sem vehették el tőlük. Mert az ember akkor is csak ember maradt és kereste a jót, kereste a biztatót, az előre vivőt. És két kézzel kapaszkodott a szóba: hátha.

Hátha... És itt a mondat folytatását az olvasóra bízom. Illessze a szó után terveit, reményeit, bizakodását és imáját. Mindazt, ami így kezdődik a gondolataiban: hátha... Hátha, Uram, adsz nekünk szép napokat. Kegyelmi időt, amelyben Európa talaján termővé válik a Te Igéd.

Fábián Tibor

Egy kevés olaj

Az Abaúj-tornai Református Egyházmegye június 17-én bibliaismereti vetélkedőt szervezett Alsóláncon, amelyen tizenhat gyülekezet gyermekei mérettették meg magukat.

Több héttel ezelőtt egyházmegyénk hittanosaival elindultunk egy képzeletbeli hegyre (Mt 17,1-8). Heteken keresztül ugyanis Illés és Elizeus próféta történeteit tanulmányozták a Szentírásból az Abaúj-tornai Egyházmegye hittanosai.

Mind feljebb és magasabbra kapaszkodtunk a hit-tudásban. Bizony, volt, aki csak addig jött, ameddig valaki vitte a hátán; volt, aki örömmel haladt egyenesen előre; és volt, aki csak kényszeredetten bandukolt. Bizony, volt, hogy megbotlottunk, voltak éles kanyarok is, szédítő mélységek is, hiszen némelyek visszafordultak. Ám volt jókedv és szigor is, de szerintem mindenképpen nagy kaland volt. Amikor pedig megmáztuk azt a magas hegyet június 17-nek szombatján, és feljutottunk a csúcsra, az átélés öröme, a siker kilátása, a fenséges élmény mindezt kárpótolt bennünket.

Olyan öröm volt látni, hogy vannak még Jézusnak választottai, akik vállalják a többre bízás minden fáradságát, mert többet szeretnének ismerni az Úrból, aki prófétáin keresztül is kijelenti magát. Azon a hegyen nem másnak, mint az Úr Jézus Krisztusnak az áldott jelenlétében voltunk, akiért minden prófécia elmondott.

„Törvény és próféták”, az egész Szentírás miatta, érte és róla szól, s mi

boldogan dicsértük háromszor szent nevét. Jó volt nekünk ott lenni (Mt 17,4) tizenhat gyülekezetből, mind a hatvanöt vendégnek és tanított tanítványoknak.

Az elhelyezésekről ehelyütt ne essen szó, legyen bennünk sokkal inkább erősebb a hálaadás, hogy mind gazdagodtunk hitünkben. Újra találkozhattunk Vele és egymással. Mesterünk pedig az utolsó nap is annyit akar adni, mint az elsőnek (Mt 20,14).

Minden jelenlévő az oklevél, a könyvjutalom és a csokoládé mellett kapott egy kevés olajat is. Apró üvegcsé őrizte, mint ahogy szívünk megőrizheti együttlétünk emlékét. Utalás ez az olaj arra az Elizeus-történetre, amikor egy eladósodott özvegyasszonynak más földi kincse nem volt, csak egy kevés olaj (2Kir 4,1-7).

Gazdagabb volt, mint gondolta, mert volt annyi hite, hogy engedelmeskedjen a próféta szavának, így egy kevés olajból túlcserélődő áldás szállt rá: megmenekültek fiai a rabszolgaságból, családja egyben maradt, túlélte a nyomorúságos időket. Jelle lehet egy kevés olaj ma is.

Pár csepp Isten lényéből, Jézus jelenlétéből és elhisszük, rendezve van kifizethetetlen adósságunk, nem kell rablancot hordanunk, így a mindennapi betevő is ízesebb, a dolgok nem nyikognak, a sebek gyógyulnak, a tekintetek fénylenek. Csak egy kevés olaj. Csodát tehet, ha Jézustól kapod. Találkozzunk Vele újra a hegyen!

Kép és szöveg: Nagy Gábor és Nagy Komáromy Zsuzsanna/reformata.sk

Hit és szenvedés

Győzelmes hittel a szenvedéseken át címmel szervezte meg két év kihagyás után június 7. és 10. között országos lelkésztovábbképzőjét a Szlovákiai Református Keresztény Egyház Berekfürdőn. A Megbékélés Háza Református Konferenciaközpontban megtartott alkalmon közel 150 lelkész vett részt.

A lelkésztovábbképzőn Géresi Róbert püspök nyitó áhítatában a vezérfonal az napi ószövetségi igeszakasza, Józs 3,14–17 alapján a zsidó nép Jordánon való csodás átkeléséről szólt a lelkipásztorokhoz. Az Egyiptomból való szabadulás folytatásának történetében két jelentős mozzanat figyelhető meg: elindulás az ígért földjére és megérkezés az új haza határához – vezette fel a mondanivalóját a püspök, rámutatva arra, hogy a legfontosabb mindig az első lépés megtétele: az elindulás.

Kihangsúlyozta, hogy ennek tudata mindig ott van az emberi életben, példaként megemlítve Dávid győzelmét Góliát felett, illetve a Saulból lett Pál történetét a damaszkuszi úton. Mi hogyan vagyunk a megérkezéseinkkel, a szolgálatainkkal, bizonyosságunkkal, a bizonyágtételünkkel? A megérkezéseinket csodaként éljük-e meg? – tette fel elgondolkodásra utaló kérdéseit Géresi Róbert. Jó helyen kell lennünk és jó helyen kell megélnünk harcainkat. Ha így teszünk, akkor megtörténik a csoda – leomlanak Jerikó falai, a víz ketté válik. Örömrünk legyen azokon a győzelmeken, amelyet Isten a népének ad – összegezte mondanivalóját a püspök.

Az első előadást dr. Fodor Ferenc, a Sárospataki Református Teológiai Akadémia tanszékvezető tanára Történelmi nyereségek és veszteségek az ószövetség népének életében címmel tartotta meg, benne többek között arról beszélt, hogy miként gondolkodtak az időről, mint Isten cselekvésének színteréről: Isten az időt vállalta, ezzel időivé tette magát. Jézusban a családtagjaik sem hittek eleinte, de vállalta, hogy egy idegen elnyomás alatt álló állam állampolgára legyen. Isten jelen van azokban a történetekben, amelyekkel az emberek történelme során dolga volt. Istentől lép fel tetteiben és megszólalásaiban. A görögök körkörösnek képzelték el az időt, amely szüntelen vissza-visszatér, a zsidóság pedig lineárisan látta az idő folyását. Nem az a fontos, hogy mi történik (azt befolyásolni ugyanis nem tudjuk), hanem az, hogy az hogyan hat ránk, mit vált ki belőlünk – hangsúlyozta Fodor Ferenc. Az örökkévalóság Isten létformája, egy állandósult pillanat, örök. Az idő pedig az örökké-

lőségnek egy része – hangzott el mintegy befejezésként.

Pásztori-Kupán István, a Selye János Egyetem Református Teológiai Karának professzora „Amelyek nekem egykor nyereségek voltak, azokat Krisztusért kárnak ítélem” (Fil 3,7) ígészre alapozva Veszteségek és nyereségek az őskeresztény korban címmel tartott előadásában először arra kereste a választ, hogy könnyű vagy nehéz volt-e kereszténynek lenni az őgyházban, a kereszténység kezdeti éveiben, illetve milyen kockázatokat vállaltak azok, akik erre az útra léptek.

Elmondta, hogy egyre bonyolultabbá vált kereszténynek lenni, mivel minden rétegből és korosztályból csatlakoztak hozzájuk. Majd idővel üldözni kezdték őket, először Jeruzsálemben (István vértanúsága, Pál viszontagsága), majd birodalmi szinten. A Római Birodalom három évszázadon keresztül változó intenzitással üldözte a keresztényeket. A magasabb tisztásban lévő Krisztus-követők politikai kockázatot is felvállaltak, hiszen kötelező volt a császár imádása, amelynek azonban már hitükre hivatkozva nem akartak eleget tenni. Később a keresztényeknek a kiközösítéssel is szembesülniük kellett: „Aki nem vett részt a házi istenek imáadásában, azt istentelenséggel vádolták, és neki tulajdonították az esetleges későbbi szerencsétlenségeket is.

Majd beszélt arról is, hogy az első században furcsán néztek arra, aki keresztényé lett, közöttük többen is kézművesek voltak, akik korábban saját szakmájuk isteneit tisztelték, de megtérésük után ezt már nem tehették meg. Megemlítette az előkelők gőgjét a keresztények iránt, akiket a történetírók és a filozófusok sem kíméltek: mélységesen lenézték, kigúnyolták őket, és rettenetes rágalomokkal illették őket: istentelenek, az emberiség ellenségei, emberevők. A keresztény rabszolgák nem könnyű helyzetével kapcsolatban elmondta, hogy a gazda bármilyen parancsának megtagadása súlyos következményekkel járt, beleértve a szexuális kihasználást is.

Miért lettek mégis keresztények? – tette fel a kérdést az előadó, majd a korábban idézett Fil 3,7 igéit idézte. Az előadó beszélt a kár és a nyereség kapcsán arról, hogy az ókori vallások nem ismerték a szerető Istent, csak az adok-kapok elvét (etetni az istent, mert jót tett velem). Azt el sem tudták fogadni, hogy az Isten eleve szereti az embert.

A keresztényekben viszont tudatosult az, hogy Isten, az örökkévaló, szerető Isten (Jn 3,16). Az élet-halál kérdésével kapcsolatban pedig kifejtette az 1Kor 15,19 alapján: „Hacsak ebben az életben reménykedünk a Krisztusban, akkor minden embernél nyomorultabbak vagyunk.” Az érdekes témakör egy lényeges felvetéssel zárult: Fel lehet-e készülni a keresztények üldözésére, vagy állandó készenlét szükségeltetik? Mint mondta, nem az a kérdés, lesz-e, hanem az, hogy mikor és milyen formában.

A továbbképző első napjának estéje Korpás Éva népdalénekes koncertjével zárult. Az előadóművész különböző hangszereken Sipos Dávid (szaxofon) és Madarász András (billentyűs hangszerek, gitárok) kísérte. A koncerten népdalok csendültek fel, melyek egyediségét a dalok köré szőtt különböző stílusú – akusztikus dzsessz, folk – zenei kíséret adta.

A szlovák gyülekezetekben szolgáló lelkészek számára Peres Imre professzor Az ember a halál után és Hogyan tekintünk a halálra a Filippibelihez írt levél alapján – felkészülés a temetési igehirdetésekre címmel tartott két előadást.

A Garamszentgyörgyi Református Gyülekezet történetének egy-egy mozzanatát Jaroslav Madar, a besztercebányai Bél Mátyás Egyetem Pedagógiai Karának

tanára villantotta fel. A Panónia című előadásában az özvegyek egyházban való szolgálatát elevenítette fel. A Szlovákiai pietizmus története című kétrészes előadásának első részében egyfajta áttekintést nyújtott a hallgatósága számára, a másodikban pedig az irányzat jelentős személyiségeit mutatta be.

A dogmatika alapján értelmezte a szenvedést Visky Béla, a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet professzora. Szólt a szenvedés miertjéről, majd röviden végigvonultatta Jób szenvedését, veszteségét, de Istentől kapott áldásait is: „Jób története tudatosan megfogalmazott könyv. Ott van a szerencsétlen Jób a feleség szurkálódásaival, majd hívja Istent, hogy ő szólaljon meg. Jób mégsem képes leszakítani magát saját szenvedéséről, de később megérti, hogy van más szenvedés is. Saját szenvedése révén viszont sokkal mélyebben ismerte meg a valóságot, mint ahogyan korábban látta. A szenvedés nemesít, de le is aljasíthat, kiforgathat az emberi mivoltból is. De honnan az erő, hogy minden szenvedés közepette is megtartsam az emberi képmemet, s hordozzam egy újabb nyitás lehetőségét?” Nincs más, mint a biblikus, keresztyén hit, s az a lehetőség, hogy Isten kegyelmét, Jézus Krisztust prédikálhatjuk a szószéken – hangsúlyozta az előadó.

Dr. Csorba Dávid, a Sárospataki Református Teológiai Akadémia tanára Lelki végvárainkról, az ellenreformáció hithőseiről (a gályarab-hitvallókról) szólt előadásában, bemutatva a gályarabkultusz hatását, különösen a gályarabok szabadulását követő időszak szempontjából. Felsorolta a gályarabsággal kapcsolatos városokat (Kassa – református templom, Pozsony – bejárati ajtóként szereplő egykori börtönajtó, Rimaszombat – Gályarab emlékmű), kihangsúlyozva, hogy a Felvidék maradt az egyetlen „túlélő”, amely képviseli a gályarabok emlékét. A korabeli, különösen Nyugaton fennmaradt dokumentumokat kutató tanár szerint a gályarabokra nagyon korán úgy tekintettek, mint Krisztus új mártírjaira, bár ők saját magukat nem tartották annak. Beszélt arról is, hogy koronként és kultúránként másként tekintettek a gályarabokra.

Felvetette azt a kérdést is, ami foglalkoztathatta az érintett lelkészeket is, hogy miért ne legyenek gályarab? Lehetőségük lett volna a menekülésre, de ők mégsem választották a bujkálást, hanem felvállalták a hitük melletti kitartást. A szenvedést vállalkozó életútján keresztül

pedig rámutatott a különböző életutakra és döntésekre. Volt, aki hazatérve ott folytatta a szolgálatát, ahol abbahagyta, voltak, akik külföldön maradtak és voltak, akik a nyomásnak engedve meghátráltak, lemondtak lelkészi állásukról. Előadása végén felhívta a figyelmet a még fejlesztés alatt álló Gályarabút honlapra, amely a nyár folyamán már a nagyközönség számára is elérhetővé válik.

A lelkipásztoroknak Demeter Ibos Henrietta, a Diakóniai Központ igazgatója ismertette a szlovák-ukrán határon végzett szolgálatot a kezdetektől egészen a mai napig. Vetített fényképek segítségével ismertette a menekültek támogatását, ellátását elősegítő összefogást, amely az élelmiszer- és ruhagyűjtésben, szendvicskészítésben, pénzbeli adakozásban nyilvánult meg. Az ezzel kapcsolatban létrejött kilenc tagú Válságstáb koordi-

nálta a segítségnyújtást. Az Ukrajnából menekültek számára meghirdetett pénzbeli gyűjtés eddig 106 672 eurót eredményezett, amelynek egy része (39 690 euró) nyugati segélyszervezeteknek köszönhető. A tervek szerint ezt az összeget fordítják majd egy hétszemélyes tranzitautó vásárlására. Géciová Mária, a Remi-Dia igazgatója pedig elmondta, hogy csökkent az ukrainai menekültek száma, inkább ingázók lépik át a határt, de az egyházak által felállított, segélyezési sátor még fogadja az érkezőket. Míg korábban szükség volt önkéntesekre is, jelenleg szüneteltetik ezt a szolgálatot, de mint mondta, ősszel újabb menekülthullám várható.

A lelkésztovábbképzőn szó volt a lelkési szolgálatok arányosításáról és a lel-

kési jövedelemről, illetve a helyettesítésekről a lelkési szolgálatban. A témakört Géresi Róbert püspök vezette fel azzal, hogy a kommunista diktatúra jelentősen megváltoztatta a lelkészek helyzetét, negatívan befolyásolta munkájuk értékelését. A rendszerváltozás után harminc évet kellett várni arra, hogy az állam egy új törvényt fogadjon el az egyházak támogatásával kapcsolatban, felváltva az 1949-től érvényben lévő. A 2019-ben, a Fico-kormány idején jóváhagyott tervezetről 10-15 évvel korábban kezdődött a tanácskozás, amelynek jóváhagyása az egyházak beleegyezésével történt – elevenítette fel a kezdeteket.

Az állami hozzájárulás azonban nem teszi lehetővé a megfelelő bérezést, a több éve szolgáló lelkészek nagy része – jelentős forráshiány miatt – még mindig az aktuális minimálbérért dolgozik. Mellesleg az utóbbi időben több alkalommal is elhangzott a kormányzó pártok, illetve akár az ellenzők részéről az állam és az egyház különválásának a kérdése.

Ebből a célból született meg jó pár évvel korábban a közalapi törvény, amelynek egyik célja – szükség esetén – a forrás biztosítása a lelkési fizetések kiegészítésére. A püspök megemlítette azokat a társadalmi változásokat is – szekularizációt, elvándorlást, migrációt –, amelyek negatívan befolyásolják a gyülekezeti tagok létszámát, magával hozva ezzel a korábban anyaegyházközi státusban lévő gyülekezetek átminősítését.

Molnár Sándor zsinati főtanácsos egyfajta vitaindítóként a lelkészek javadalmazásának változását, illetve az állami hozzájárulás mértékét vonultatta fel a számok tükrében az elmúlt 22 évet figyelembe véve. Felvázolta azokat a választási lehetőségeket, amelyek révén méltányosabban lehetne értékelni a lelkipásztorok munkáját. A SZRKE-ben jelenleg kétszáz lelkész szolgál.

A lelkésztovábbképzés úrvacsorás istentisztelettel zárult, melyen Rákos Loránt püspökhelyettes és Juraj Brecko, az Ondava-hernádi Református Egyházmege esperese hirdette az igét.

A továbbképzőn lehetőség nyílt a Kálvin és a Paraklétos Kiadó kiadványainak megvásárlására is. A lelkésztovábbképzőt egyházunk a Kulturális és Közművelődési Központtal közös szervezésben, a magyar kormány támogatásának köszönhetően valósította meg.

Iski Ibolya/reformata.sk

Fotó: Szarvas László

Trianon hatása a Sárospataki Református Főiskola és a felvidéki reformátusság kapcsolatára

A trianoni határ a tiszáninnyi gyülekezetek többségét Csehszlovákiához csatolta, s ezzel Sárospatakot elvágtatta az évszázadok alatt kialakult kapcsolatrendszerétől. De az első világháború idején akkor még csak diákmozgalomként megindult lelki ébredés a Felvidékre került pataki teológusokon keresztül tovább hatott, sőt hatása máig érezhető.

Sárospatakon az első világháború idején a teológusok többsége a Pro Christo Magyar Evangéliumi Keresztyén Diákszövetség, a MEKDSZ tagja volt. Ennek a generációnak jellegzetes tagja volt Szabó Zoltán, későbbi gyakorlati teológiai professzor. Az ő jellemzése társaira is ráillik; Újszászy Kálmán így jellemezte Szabó Zoltánt, mint harcos és tanártársát: „Ritka fényű magyar elme volt ő: messze világított életútunkon. Megtanított népünk létkérdéseinek a legjobb magyar elmék társaságában való vizsgálatára. Mennyien tőle fogtak először tüzet az akkori leghaladóbb írógárda, a népi írók szeretetére, akiknek legjelesebbjei mai szellemi életünknek is legkiemelkedőbb alakjai közé tartoznak. S hogy szerettek ezek Patakra jönni! Szólni hozzánk, de látni és hallani is: ihletést adni, de venni is, éppen Szabó Zoltántól és munkatársaitól. És ő soha nem szűnt meg a jóra gyűjtogatni. Élete utolsó szakaszában is a szívéhez nőtt néprajzi kutatásra adott országos elismerést kiváló példát. Mindez pedig nem öncélú vagy erőfölösleget levezető mellékfoglalatosság volt nála, hanem – hivatása és célkitűzése szerint – egy még nagyobb ügynek, az egyetlen, a végső ügynek: a Krisztus evangéliumának, az Igének és a Léleknek állt a szolgálatában. Ez volt az a sajátos többlet, az előfeltétel és végcél, ami minden egyének értelmét adta. Szabó Zoltánt egy örömhír ejtette rabul, egészen fiatalon: a magyar evangéliumi ébredés friss forgószele sodorta magával, s ez a pünkösdi ság hatalmasodott el rajta. A lélek embere volt minden előtt, és mindenek fölött. Mindenekben ezt kereste: mit mond a Lélek a gyüleke-

zeteknek? Erre tanított, erre nevelt, nem kisebb mérték szerint. Mindazt, ami a Pál apostolé volt: »Gyermekeim, kiket ismét fájdalommal szülök, míglen kiabrázolódnak bennetek a Krisztus.« (Gal 4,19) Egyik tanárunkon sem éreztük úgy a szülésnek ezt a fájdalmát, ezt az elszánt szülői akaratot, mint nála.”¹

Ilyen, hozzá hasonló lelkületű teológusok kerültek a felvidéki gyülekezetekbe, ahol nem kezdhettek rögtön neki az egyházépítő munkának, előbb egy sor akadályt kellett leküzdeniük. A csehszlovák kormány évekig akadályozta az egyházi élet normalizálását. Azt szerették volna elérni, hogy az elcsatolt egyházrészen belül önálló egyházmegyébe szervezzék az észak-zempléni és ungi egyházmegyéből a szlovák nyelvű gyülekezeteket. Mikor ezt elérték, az lett a feltétel, hogy az egyház ne-

vében ne legyen benne a magyar jelző. Végül is így jött létre négyévi, sok energiát felemésztő alkudozás után Szlovéniai Református Keresztyén Egyház.²

Nagy gond volt Felvidéken a lelkészutánpótlás megoldása. Miután a hatóságok a már ott szolgáló lelkészeknek sem akartak könnyen állampolgárságot adni, újabb lelkészek kihelyezését Sárospatakról végképp nem engedélyezték. Az állam által megígért protestáns teológiai fakultás felállítása elmaradt. Különben sem akarták a fiatalokat Prágába küldeni, ahol a huszitákkal és a lutheránusokkal közösen tanulhattak volna, mert ez végképp gyengítette volna a lelkész kör magyar református jellegét. Egyetlen megoldásként egy önálló lelkészképző intézet felállítása jött szó-

ba. A losonci gyülekezet tudott alkalmas épületet adni és az ottani lelkészt, Sörös Bélát bízták meg a szervezéssel, majd az igazgatói tisztséggel és feladatokkal.

Bizonyára nem véletlen, hogy a korábbi pataki tanárt, akkor már kolozsvári teológiai igazgatót, Makkai Sándort kérték meg a tanterv elkészítésére, aki pataki tanár korában, fiatal életkora miatt lelkileg is nagyon közel állt a diákokhoz. A belmissziós egyházépítést majd erdélyi püspökként tette egyházi programmá. De a losonci tantervet, az intézményt támogató Skót Református Egyház javaslatait is figyelembe véve, már ebben a szellemben állította össze.³ Az intézmény egyik diákja így emlékszik a kezdetekre: „már az első esztendő megszégyenítette a gúnyolódókat és gáncsvetőket, mert nem várt eredmény

mutatkozott egy év után is. Dr. Magda Sándor teológiai előadó így számolt be a kassai egyetemes lelkésztestületi ülésen 1926-ban a losonci szemináriumról: ha teológiánkon a hitbeli, jellembeli és erkölcsi nevelés felé fordítjuk tekintetünket, s ha az intézetben uralkodó közszellemet figyeljük, e tekintetben már bátran mérjük össze szemináriumunkat azokkal a külföldi intézetekkel, amelyekben nevelkedtünk.

Losoncon az éjszakázó, lumpoló, kártyás, templomkerülő, előadásokat elfugáló teológus teljesen ismeretlen fogalom. A lelket és testet rontó foglalkozások alkalmait kizárja már maga az YMCA-ban való szemináriumi együttlaks s a széniori felügyelet, de nem tűri meg a hitványságokat az ifjúság közszelleme sem. Losonci teológiánkon ma igazi, a szó valódi értelmében vett lelkésznevelés folyik, ahol a növendékek tényleg és állandóan tanulnak, s komolyan előkészülnek a lelkipásztori hivatásra. Ahol nem hivatalnok-papok nevelődnek, hanem misszionáriusok, akik bizonyára meg fogják állani a helyüket a nagyon megváltozott idők nehézkörülményeivel szemben is. Az esti

1 Az igazság ösvényén, Szabó Zoltán emlékkönyv, Sárospatak, 2016. 405-406. o.

2 Csomár Zoltán: A csehszlovák államkeretbe kényszerített Magyar Református Keresztyén Egyház húszéves története (1918 – 1938) M. Kir. Állami Nyomda kirendeltsége, Ungvár, 1940. 42 – 43. o.

3 Puntingán József: A Losonci Teológiai szeminárium (1925-1939) Losonc, 2005. 30. o

áhítatok, bibliamagyarázatok, a hetenként tartani szokott Kálvin-szövetségi összejövetelek, a vasárnapi iskolai munkában való részvétel, a növendékek közreműködését igénylő egyházi ünnepélyek, mind megannyi áldásos alkalom arra, hogy megismerkedjenek a gyülekezeti evangélizációs munkákkal, s már gazdag tapasztalattal s megfelelő gyakorlati tudással menjenek ki az életbe.” Ugyancsak a kassai konventen tett jelentést Sörös Béla 1927-ben: „ami a teológusok rátermettségét illeti a lelkipásztori hivatásra, a tekintetben az egész ifjúságról általában elismeréssel szólhatunk. Komoly törekvés, erőteljes hitélet s ezzel kapcsolatos egészséges közszellem hatja át őket, aminek már eddig is jelentékeny megnyilatkoztatását adták sokoldalú szolgálatkészségükkel. A teológiai tudományokban való előrehaladásuk nemcsak, hogy lépést tart más teológiák papnövendékeinek tanulmányával, hanem gyakorlati képességük terén, éppen a szemináriumi oktatás révén, sok tekintetben előnyösebbé válik. Eddig a magyarországi teológiák tananyaga az I. és II. évfolyamon teljesen előadatott. Az alapvizsgák is ugyanazon tantárgyakból tartattak, melyek a magyarországi theol. akadémiákon ilyenekül kijelöltettek.”⁴

A pataki és a losonci teológusok szolgálata meg is hozta a gyümölcsöt a felvidéki egyházban: az anyaországit megelőzően indult meg a belmissziós jellegű ébredés.⁵

E teológusok egyike volt Nehézy Károly, akinek életútja tipikusnak nevezhető.⁶ Miskolcon született, pataki teológusként a Bethánia közösség tagja lett, majd felvidéki lelkészként komoly egyházépítő belmissziói munkát végzett. Elindította a kiskoszmályi mozgalmat, a Felvidék belmissziós mozgalmát: először létrehozta a marcelházi árvaházat, ami 1931-ben Kiskoszmályra költözött, majd hamarosan újabb árvagondozó intézetek létesültek Léván, Komáromban és Pozsonyban is. Munkatársaival iratmissziót végeztek, diakonisszaképzőt működtettek, vasárnapi iskolát szervez-

tek gyerekeknek, sőt nyári evangélizációs táborokat is, ami még az anyaországban sem volt akkoriban. Később még három árvaházat alapítottak Nehézy vezetésével (Beretke, Munkács, Nagyszőlős). Az árvaházaknak nemzetmentő szerepe is volt, ezzel tudták elkerülni, hogy az állami intézetekbe kerülő gyerekek még az anyanyelvüket is elfelejték. A csehszlovák hatóságok nem is nézték jó szemmel Nehézy Károly buzgóságát, sokat zaklatták, aztán a második világháború után azonnal kitelepítették. Egyházépítő munkáját Őrszentmiklóson folytatta, ott is árvaházat alapított, ez a mai Őrbottyáni Juhász Zsófia Református Szeretetotthon.

Összefoglalva mondhatjuk, hogy a trianoni határ elválasztotta Sárospatakot a felvidéki gyülekezetektől, de a pataki szellemiség és a népért felelősséget hordozó evangéliumi lelkület tovább élt, sőt a felvidéki ébredésben az anyaországinál hamarabb szárba is szökent, és gyümölcsöket hozott.

Győri István

4 Csomár Zoltán: A csehszlovák államkeretbe kényszerített Magyar Református Keresztény Egyház húszéves története (1918–1938) M. kir. Állami Nyomda kirendeltsége, Ungvár, 1940. 146–147. o.

5 Lásd ehhez: Csomár, 187–225.

6 Szűcs Ferenc: Nehézy Károly élete és szolgálata, Bp. 2012.

Az „Erős vár a nyelv – Jakab István-díj” (2021–2022. évi díjazottjai)

- I. díj: Plesa Boglárka, a Sárospataki Református Teológiai Akadémia hallgatója
II. díj: Halász Teodóra, a Sárospataki Református Teológiai Akadémia hallgatója
III. díj: Almási Jenő Attila, a Selye János Egyetem Ref. Teológiai Karának hallgatója

„Erős vár a mi Istenünk, jó fegyverünk és pajzsunk” – így kezdődik a 390. (az új énekeskönyvünk szerint az 591.) dicséretünk; „Az Ige kőszálként megáll” – énekeljük a 4. versében. Erős vár a mi anyanyelvünk is, amelyen Isten Igéjének ihletett hirdetői szólnak hozzánk, hogy mi erőt meríthessünk a Mindenható – általuk tolmácsolt – irántunk megnyilvánuló szeretetéből.

Isten nagy ajándéka teremtményének, az embernek a „beszéd”; az, hogy ki tudja fejezni gondolatait, érzéseit. Hatni tud arra, akihez szól. Kegyelmes Istenünk nekünk szóló üzenetét mi az anyanyelvünkön értjük, fogadjuk be leginkább. S lelkipásztoraink azt is küldetésüknek tartják, hogy az Örökkévaló mondandóját úgy közzéadják, hogy mi azt tökéletesen megértsük.

Csodálatos a mi magyar nyelvünk szerkezete, felépítése, szókincse, amely sajátos gondolkodást igényel. Mindent ki lehet

vele fejezni: még a lélek/lelkünk legfinomabb rendüléseit is! Igehirdetőink így anyanyelvünk erényeit, logikáját, szépségét és tisztaságát is példamutatóan használják és őrzik, azt vallva, hogy ha a „Nyelvében él a nemzet” szállóige megfellebbezhetetlen igazság, mennyivel inkább igaz ez a nemzeti kisebbségekre vonatkoztatva. Nekünk – Istenünk támogatásával – az anyanyelvünk is megtartónk, mentővárunk. Istenbe vetett hitünket, bizalmunkat, reményességünket – s a anyanyelvünket is – tisztán és „rendületlenül” meg kell tartanunk! (Vajon lefordítható-e más nyelvekre – ilyen érzelmi töltettel – a „rendületlenül” és a „mindörökké” szavunk?)

Megtartó Istenünk segítse igehirdetőinket, leendő lelkészeinket (teológusainkat), hogy még az unokáink unokáinak is a mi anyanyelvünkön hirdethessék az Igét!

-JI-

ÉRETTSÉGI TALÁLKOZÓ 69 ÉV UTÁN

Nyolc öreg diák tartotta 69. éves érettségi találkozóját a Debreceni Református Kollégium Gimnáziumának impozánsan felújított épületében 2022. június 18-án. Nem akármilyen évben érettségiztek ezek, az immár 87-88. életévükben járó egykori nebulók. A Debreceni Református Kollégium Gimnáziuma volt 1953-ban Magyarországon az egyetlen református gimnázium. Azt a néhányat, ami még 1948-ban megmaradt, az előző évben ajánlotta fel az államnak Péter János református püspök, a Magyar Dolgozók Pártjának titkos tagja teljesen ingyen, vagyis minden ellenszolgáltatás nélkül. Neki az egyház belső leépítése volt a Párttól (Magyar Dolgozók Pártjától) kapott feladata. 1953-ban azonban valami kedvező is történt, Moszkvában leváltották Rákosi Mátyást a magyar minisztertanács elnöki tisztségéből és Nagy Imrét tették he-

lyére. Ja, hogy ez miért Moszkvában történt, azért, mert akkor Magyarország ügyeit felső szinten ott intézték. Nagy Imre parancsban kapta, hogy enyhítsen a terroron és gondoskodjék a lakosság jobb anyagi ellátásáról, egy szóval, hogy javítsa a magyarok elkeseredett közérzetén. Az enyhülést hirdette meg Nagy Imre 1953. július 4-i kormányprogramjában, és tényleg érezhetően javult is a belpolitikai helyzet.

Mindezt azonban 1953 májusában, az érettségi idején még nem érezték az emberek. Az egyetlen református gimnáziumba sokan jártunk olyanok, akiknek menedék volt az az iskola. Más középiskolába vagy a szülők un. „osztályidegen” volta, vagy a diák vallásos meggyőződése miatt sokunkat nem vettek fel, illetve adódtak, akiket felvettek ugyan, de aztán sürgősen eltávolítottak. A református gimnáziumban 1953-

ban érettségizett osztály 40 tanulójának jó része ilyen volt. Közülünk hárman egyházi szolgálatba léptünk. Kovách Attila (1935-2016) dunántúli református püspök lett, dr. Aranyos Zoltán (1934-2018) zsinati főtanácsos, e sorok írója pedig debreceni hittudományi egyetemi tanár és újságíró. Az osztály tanulóinak túlnyomó része diplomát szerzett, amiben része volt a Nagy Imre által hozott átmeneti enyhülésnek, mert lazultak a felsőoktatási felvétel lehetőségei.

2022. június 18-án az osztályból már csupán tízen élünk és nyolcan jöttünk össze néhány feleség társaságában. A személyes beszámolók előtt e sorok írója, mint egyetlen az osztályból életben lévő református lelkészi képesítésű személy, tartott áhítatot és mondta el a csatolt szövegű bizonyágtételt.

Dr. Csohány János

ÁHÍTAT

A Debreceni Református Kollégium Gimnáziumában, 1953-ban érettségizett IV. a. osztály 69. éves érettségi találkozására, 2022. június 18-ra

Alapige: „De most így szól az ÚR, a te teremtd, Jákób, a te formálód, Izráel: Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy! Ha vízen kelsz át, én veled vagyok, és ha folyókon, azok nem sodornak el. Ha tűzben jársz, nem perzselődsz meg, a láng nem éget meg. Mert én az ÚR, vagyok a te Istened, Izráel szentje, a te szabadítód! [...] Ne félj, mert én veled vagyok!” (Ézsaiás 43, 1-3a, 5a.)

Kedves Testvéreim, kedves Barátaim!

A hatvankilencedik éves érettségi találkozóra gyűltünk össze. Sajnálatosan két évet ki kellett hagynunk a Covid-19 néven elhíresült világjárvány miatt, ami nem mellékesen egyik szeretett barátunkat 2020 decemberében elragadta. Nem volt elég, hogy 2015 óta egyre agresszívebben ostromolják déli határainkat az illegális gazdasági bevándorlók, ez év február 24-től Ukrajnában, keleti szomszédunkban háború dúl, amiből eddig csupán nagy erőfeszítéssel sikerült kiharadnunk, ami azonban roppant gazdasági, társadalmi és politikai áldozatot követel országunktól. A félelem teljesen indokoltan jelen van mindennapjainkban. Alapigénk most azt mondja, hogy „így szól az ÚR, a te teremtd, [...] ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy.[...] Ne félj, mert én veled vagyok!”

Tehát ne féljek, mert Isten alkotott, ismer név szerint, szeret, hiszen megvál-

tott. Ne féljek annak ellenére, hogy Németországban újra támad a Covid-19 járvány, ne féljek, hogy jelen van a háborús infláció, hogy a szomszédban erősödik a háború, aminek egyelőre nem mutatkozik a vége, s hogy már 800 ezren felüli ukrain menekült lépte át a határainkat, akikről gondoskodnunk kell ameddig egy részük tovább nem utazik, az itt maradóknak pedig lakás, munka, orvosi ellátás, gyerekeiknek iskolázás kell. Ne féljek, bízzak benne, hogy Isten országunkkal is vele van, megadja a szükséges dolgokat. Még ráadást is ad, mint négy napja az angol futballcsapat feletti 4:0-ás győzelmünket a kódos Albion földjén, ahol megszégyenültek a csapatunkat lenéző, Himnuszunkat kifütyülő angol szurkolók és a csapatunk felett 69 éve győzelemhez szokott futballisták.

Ne féljek, mert lassul a mozgásom, a gondolkodásom, sokszor nem jut eszembe egy általam jól ismert név, akár embe-

ré, akár valami másé, elindulok a másik szobába és mire odaérek, nem tudom, hogy miért is mentem. Huszonöt évig tanítottam egyháztörténetet és általános történetet és esetleg meg kell néznem, hogy pl. Nursiai Benedek mikor alapította a Monte Cassino-i kolostort (529). Örüljek, ha este úgy fekhetek le és reggel úgy kelhetek fel, hogy nem fáj semmim és az első tétova lépés után tudok járni. Örüljek, ha néha megbirkózom egy kézirat lektorálásával, egy könyv recenziójával, vagy egy cikk, megírásával. Örüljek, ha el tudok olvasni egy könyvet, ha tudom kezelni a számítógépet, ami eléem hozza a világot. Örüljek, ha tudom intézni ügyeimet. Ne féljek, hogy esetlegesen ez nem lesz mindig így, hogy jöhetnek nehéz idők. Higgyem, hogy velem az Isten és gondoskodik rólam, akár életemben, akár azon túl, hiszen megmondta: „Ne félj, mert én veled vagyok!” Ámen.

Dr. Csohány János

Zárónyilatkozat

A NyEMRLSz Alapítvány „TANÚIM LESZTEK” 2022. június 30.-július 3. közötti hittudományi tanácskozásáról
Tahiban a Református Konferencia-központban.

A nyugat-európai gyülekezetek képviselői két éves szünet után folytatták hagyományos évi hittudományi tanácskozásukat. Fónagy Miklós ny. esperes megnyitó áhítata után, Soltész Miklós államtitkár ismertette a kormány egyházakat támogató intézkedéseit és az elért eredményeket. Dr. Fabiny Tamás a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) elnök-püspöke írásban köszöntötte a tanácskozókat. Ódor Balázs a Magyar Református Egyház (MRE) külügyi osztályvezetője beszámolt a diaszpóraszolgáltatásról és az együttműködés módjairól.

A hittudományi tanácskozást református elkötelezettség és ökumenikus nyitottság jellemezte. Feladatként fogalmazódott meg a Nyugat-Európában élő magyarok megszólítása és integrálása a gyülekezeti közösségeinkbe. Idei kirándulásunk a Leányfaluban megnyílt Ravasz László emlékházba vezetett, ahol megemlékeztünk a közel nyolcvan éves Szolgálatunk alapítójáról.

Beszámolót hallgattunk meg a Pándy-Szekeres házaspár elkötelezett kárpát-aljai szolgálatáról, melyet imádságban hordo-

zunk. Magyarné Balogh Erzsébet református lelkész felvázolta a MRE társadalmi misszióját. Dr. Pócze István evangélikus lelkész bemutatta az Evangélikus Egyház szolgálatát, áttekintve a Magyar Evangélikus Tanácskozó Testület diaszpóra stratégiáját. Sorra vettük a nyugat-európai gyülekezetek helyzetét, megbeszéltük gondjaikat és örömeiket, mely sok hasonlóságot mutat a Kárpát-medencei állapottal. Megterveztük a párizsi gyülekezet 95 éves fennállásának novemberi megünneplését.

A Generális Konvent támogatja a Lelkigondozó Szolgálá-

tunk tagfelvételét a közös Református Zsinatba.

A Sion-hegyi tanácskozás hitvallás és folyamatos jövőbeni szolgálat mellett, a nyugat-európai magyar gyülekezetek megtartása és erősítése terén.

Aggódunk a szomszédban dúló háború miatt és imádkozunk annak mielőbbi befejezéséért. Tanácskozó közösségünket baráti légkör és testvéri összetartozás jellemezte, melyre Urunk megtartó áldását kértük.

A kiadvány hitelül: bekassyan@gmail.com

Apamesék

Kedvenc apukám Szebeni István televíziós újságíró, aki olyan érzelmekkel tud a kisfiáról mesélni, hogy az irányt tévesztett ember egy pillanat alatt rájöhet, mi a lényeg ezen a világon. Szükség van a hozzá hasonló útjelző póznákra, mert nagyon gyakran elveszünk, eltévedünk, és ebben a világkerülő tévelygésben éppen azok kerülnek a sor végére, akik mindig is az első helyen kellene legyenek.

Nem tudok mit kezdeni az apák napjával; a legjobb, ha mindennap az van. Nemrég, mikor szóba került, kisfiam hitetlenkedve nézett rám: ilyen is van? Furcsálta ugyan, de azt hiszem tetszett neki, és még egy apát ábrázoló rajzot is megígért.

Nemrég meg akartam mutatni neki a gyermekkori, patakparti játszások helyszínét. Már a saját egykori mintakertünkön alig bírtunk átvágni a derékig érő gyomokon, ahol az apai kéz hiánya miatt már semmi sem ugyanaz. A kertek alatt hiába indultunk volna tovább, az újjazdag tulajdonosok kerítései lezárták az

utat. A vasúti töltésre nagy nehezen kapaszkodtunk fel a mindent ellepő, minden talpalatnyi helyet sűrűn behálózó aljnövényzeten keresztül.

A sínek mentén eltűnt az ösvény; mintha egy sűrű, csipős, szúrós dzsungelbe pottyantunk volna. Megállapíthatam, hogy az évek múltával a gyermekkori vakmerőségem is elhagyott, mert a sínek talpfáin nem mertem a kisfiammal haladni. Miközben mi, a romániai kommunizmus utolsó éveiben naphosszat a vasút mellett játszadoztunk, várva a nemzetközi vonatokat, hogy lelkes integritásunk nyomán cukorkaeső hulljon ránk a jólelkű lengyel, magyar, csehszlovák és magyar utasok kezéből.

Szóval nehezen haladtunk. Seholy egy ösvény, csak a két sín pár. Többször is a visszafordulás gondolata környékezett. De aztán összeszorítottam a fogam, és mentünk előre. Hiszen megígérttem...

Végre nagy nehezen átvágtunk valahol a töltést övező bokrokra, és találtunk

egy traktornyomot, amit követhettünk, a patak irányába. Aztán, amikor azt hittem, már semmi sem állhatja utunk, egy bekerített gyümölcsös és főleg egy haragosan csaholó, megtermett kutya végleg megfutamított.

A sírás kerülgetett.

Miközben, mint valami vert sereg, haladtunk visszafelé, összeszorított foggal, a ruhánkba ragadt sokszáz farkasfoggal, tüskéktől felhasított lábbal, azon tűnődtem: egyszer és mindenkorra be kellett látnom, hogy bárhol is vagyok, a gyermekkori helyszíneit már nem tudom megmutatni. Csak mesélni tudok róluk. Ezek a történetek az utolsó vékony szálak, amelyek még összekötnek a múlttal.

A nagyszülők, amíg köztünk voltak, elmondták nekünk a saját történeteiket. Utánuk anyánk mesélt tovább. Most pedig rádöbbenem, hogy én következem. Én mesélek tovább a gyermekemnek.

Fábián Tibor

Izrael – Ország? Nemzet? Gyülekezet?

Az irgalmas samaritánus vagy jó izraelita?

Ma a samaritánusok pár százan vannak, és a kihalás fenyegeti őket. Milyen kapcsolatban van hitük a zsidókkal? Azoknak a törzseknek a leszármazottai, akik Izrael északi királyságát alkották?

Ez az ősrégi népcsoport, amelyik Samáriában (a Jordán folyó nyugati partján) lakik, Jézus irgalmas samaritánusról szóló példázatának köszönheti ismertségét. A Bibliában gyakran találkozhatunk velük, többször negatív felhanggal. A többszöri említés ellenére származásuk és történelmi szerepük eléggé homályos. Kérdéses, hogy népcsoportként, vagy vallási csoportként tekintünk e rájuk. A samaritánusok a Bibliában és a tudományos értekezésekben is a zsidóktól elkülönült közösségként szerepelnek. A vallási alapokat nézve valóban különbözőként kell elfogadnunk őket?

A Bibliából csak Mózes öt könyvét tartják hitük alapjának. Szent helyük a Garizim hegy, amely a történelmi Sichemről, a mai Nablusztól északra található. Megtartják a nagy zsidó ünnepeket és szokásokat, igaz kissé eltérő tartalommal.

A második templom késői időszakában már több zsidó eszmei áramlat létezett. Gondoljunk csak a hellenizálódott zsidókra, farizeusokra, saduceusokra, vagy az esszéusokra, akik mind egyedi zsidó irányzatot képviseltek. Különböznek ezektől a samaritánusok, vagy csak egy a több zsidó szekta közül ez az irányzat is? A héber nyelvben Cutim-nak, vagy Schomronim-nak nevezik őket, ami Samáriában lakót jelent.

Eredetüket valószínűleg a zsidó és samaritánus hit közötti szakadásnak köszönhetik. Önmaguk úgy gondolják, hogy az ószövetségi időben a Garizim hegyén lezajlott polgárháború következménye az elszakadás. Hirdetik, hogy ők „az igaz hit hűséges követői”. A feszültség szerintük abból keletkezett,

amikor Eli, Yafni fia, megpróbálta a főpapi tisztet elragadni Ussi főpaptól. Eli összegyűjtötte híveit és Siloba ment, hogy szent sátrat készítsen. A samaritánusok szemszögéből ők azoknak a zsidóknak a leszármazottai, akik hűségesek maradtak Ussi főpaphoz. Ez a történet nem található a Bibliában, de megtalálható számos 14. századi forrásban, mint például a Samaritánusok történelme című műben, melynek szerzője Abu l-Fath.

A zsidó hagyomány szerint a samaritánusok eredete jóval későbbre tehető. A 2. Királyok könyve 17. rész szerint az Asszír birodalom elfoglalta Samáriát és az ott élő zsidókat Asszíriába telepítette, majd idegen telepéseket hozott a birodalom más területeiről: „Asszíria királya azután másokat hozott Babelből, Kútából, Avvából, Hammátból, Sze-

királya ezért megparancsolta: Küldjétek oda egy papot azok közül, akiket onnan vittetek fogságba! Menjen el, lakjon ott, és tanítsa meg őket, hogyan kell tisztelni az ország Istenét.” Ez a szöveg leírja mindazt, amit az asszír deportálási rendszerről tudhatunk, s ezek megtalálhatók az asszír iratokban is. Ennek az volt a lényege, hogy minden meghódított tartományban egy, a birodalom iránt hűséges vezető réteg formálódjon. Az asszírok, ugyanis csak a népek vezetőit deportálták, vagy cserélték le. Ezek a vezető rétegek minden új helyen megtartották méltóságukat és tisztségüket, amiért hálásan szolgálták a birodalmat.

Az eredet meghatározásának egyik lehetősége a régészeti leletek és a szöveges leírások összevetése magával a bibliai leírással. Ebből azt látjuk, hogy a papi vezetésnek fontos szerepe volt ebben az időszakban. Bár a Biblia az egész nép elhurcolásáról beszél, valójában csak a vezető rétegről volt szó. A bibliai szöveg írói számára a népet annak vezetői jelentették.

A Samáriába helyezett vezetők és papjaik számára egyedülálló probléma állt elő: az ott maradt zsidó lakosság szerette volna megtartani hitét és vallásos szertartásait. Az idegen papok nem ismerték Isten szolgálatát, s engedniük kellett az ottmaradtak kérésének, hogy visszahozzák zsidó papjaikat, akiknek készek voltak engedelmeskedni. Ennek alapján megszűnnek a szövegben található ellentmondások is: „Félték tehát az URat is, de tisztelték a maguk isteneit is, azoknak a pogány népeknek a szokása szerint, akik közül elhurcolták őket. A mai napig is követik a régi szokásokat. Nem félik az URat, és nem követik az ő rendelkezéseit, előírásait, törvényét és parancsolatát, amelyet pedig az ÚR parancsolt meg Jákób fiainak, akinek az ÚR az Izrael nevet adta. Mert velük szövetséget kötött az

ÚR, és ezt parancsolta nekik: Ne féljete más isteneket, és ne imádjátok azokat, ne tiszteljétek őket, és ne áldozatok nekik! Az URat féljétek, őt imádjátok, és neki áldozatok, mert ő hozott föl benneteket Egyiptomból nagy erővel és ki nyújtott karral. Tartsátok meg a rendelkezéseket és előírásokat, a törvényt és a parancsolatot, amelyeket megíratott számotokra, és teljesítsétek azokat mindenkor; más isteneket pedig ne féljétek! Ne feledkeztek el a szövetségről, amelyet veletek kötöttem, és ne féljete más isteneket! Az URat, a ti Istenekeket féljétek, és ő megment benneteket minden ellenségeitek kezéből! Ezek azonban nem engedelmeskedtek, hanem régi szokásaikat követték. Így tehát ezek a népek félték ugyan az URat, de tisztelték bálványaikat is. Még a fiaik és unokáik is azt teszik mindmáig, amit elődeik tettek. (2. Királyok 17,33-41)

A szövegből nyilvánvaló, hogy írója tudta, a Samáriában maradt népesség zsidó népesség, amelyik gyakran emlegeti Istennel kötött szövetségét, amelyet Júda és Izrael népével kötött az Úr. Ezt mutatja a 2. Krónikák könyve 30. és 34. része is, ahol Izrael királyságának maradványáról van szó, akik még Samáriában élnek. A 2. Királyok 17-ben tapasztalt ellentmondás abból származik, hogy idegen népekként vannak meghatározva, de ez lehet későbbi elírás is, esetleg vallási és politikai okokra vezethető vissza. Az is elképzelhető, hogy az első templom korának vége felé így igyekeztek megkülönböztetni Izrael népét (samaritánusok) Júda népétől. Ebben az időben Izrael királysága megszűnt létezni, de Júda királysága még tovább létezett.

Ellentmondások a történelemben

Legjobb ókori irodalmi forrásunk a Kr.e. 5. Századot követően Josephus Flavius vagy Joseph ben Matitjahu. Eredetileg a nagy Róma ellenes felkelés egyik vezetője volt, majd fogságba esése után mint történészként lett ismert Vespasianus és Titus császár udvarában. „A zsidó régiségek” című művében két különböző tudósítást is olvashatunk a samaritánusok eredetéről. Az egyik szerint Perzsiából származnak, a másik szerint, mint zsidó szekta a Kr.e. 4. században alakult ki ez a közösség. Az első változattal a Királyok könyvében találkozhatunk, s Josephus mint Cutim, vagy Chutha népeként említi. A második változat eltér a Biblia tudósításától. Eszerint a samaritánusok zsidók, izraeliták, akik nem zsidókkal házasodtak össze. Egyik közülük Manassé volt, aki Jaddus főpap testvére volt, aki megosztotta tisztét testvérevel. Manassé nem zsidó nőt vett feleségül, s az emiatti problémákat úgy igyekezett megoldani, hogy elszakadva testvérétől, új gyülekezetet hozott létre, akikkel a Garizim hegyére vonult, ahol még templomot is épített. Bár mindkét történet ellenmondásos, de hangsúlyosan érezhető az igyekezet, határozottan elválasztani egymástól a samaritánusokat és a zsidókat. Egyem mai történészek a samaritánusokat egy zsidó szekta leszármazottainak tartják.

A régészeti leletek

A régészeti leletek alapján nehéz különbséget tenni samaritánusok és zsidók között. Egyes régészek a zsinagógák irányultsága alapján azt mondják, hogy a zsidó zsinagógák Jeruzsálem

felé, a samaritánus zsinagógák a Garizim hegy felé vannak betájolva. Egyes feliratok alapján is le lehet vonni következtetéseket. A samaritánusok Mózes öt könyvét fogadják el szent iratként, és nincsenek részletes írásmagyarázataik, szóbeli hagyományaik, mint a második templom korában élt zsidóságnak, gondolva itt leginkább a farizeusi-rabbinikus szövegekre. Ez azt jelenti, hogy a régészeti leletek segítenek a különbségtételben. A samaritánus zsinagógáknál nincsenek rituális fürdők (mikvot), s bizonyos amulettek sem találhatók ezen településeken. Ez azonban nem elég annak bizonyítására, hogy a samaritánusok egy másik vallás követői lennének. Ismerve az ókori zsidóság hitbéli sokrétűségét, inkább egy zsidó szekta követői lehetnek. Az írástekercsek alapján sincs könnyű helyzetben a kutató, hisz ezekben ugyanazok a nevek fordulnak elő.

Elmondható, hogy a samaritánusok Kr.u. a 3. században szakadtak el végleg, s alapították meg saját vallásukat. Meglepő módon ehhez a régi héber nyelv bevezetése is hozzájárult. A zsidók abban az időben arám és az ógörög nyelvet használták inkább a héber helyett. Úgy tűnik, a samaritánusok megpróbálták zsidóbbak maradni a többi zsidó csoportosuláshoz viszonyítva, nem feladva valódi zsidó örökségüket. Ezt követően is vallásuk a nagyon közeli maradt a zsidó valláshoz, s az ókorban nem lehet teljesen elválasztani őket a zsidóságtól.

*Haggai Olshanetsky és Lev Cosjins,
Israel Heute
Ford. Csoma László*

Az élet elmúlik

Idős, 88 éves tanárom időnként hírt ad magáról. Már jó ideje nem postai levelet ír, hanem email-t. Ilyenkor, ha nem is kerül szóba, eszembe jutnak az egyetemi évek. Az előadásai, a humora, a könyvei, és egyáltalán az együtt töltött idő.

Aztán máris visszaröppenek a mába és megállapítom, hogy az idő fogy, az élet múlik. Bármennyire is időtlennek és érinthetetlennek érezzük magunkat lelkileg. A tükörbe nézve könnyen elfogadjuk a változhatatlant. Csak akkor húzzuk fel kissé a szemöldökünk, amikor 5-10 éves fényképek kerülnek a szemünk elé. Mert érezzük, sőt látjuk is, hogy valami változott. „Sátor testünk” már nem a régi.

Reggelente egyre gyakrabban megesik, hogy már nem a régi fiatalos lendülettel ugrom ki az ágyból, inkább valami öreges megfáradással, lassú vánszorgással, mint aki pihenés

helyett csak még inkább elfáradt az éjszaka során. Mintha belül ott motoszkálna az érzés, de jó lenne még fél napot egyhuzamban pihenni.

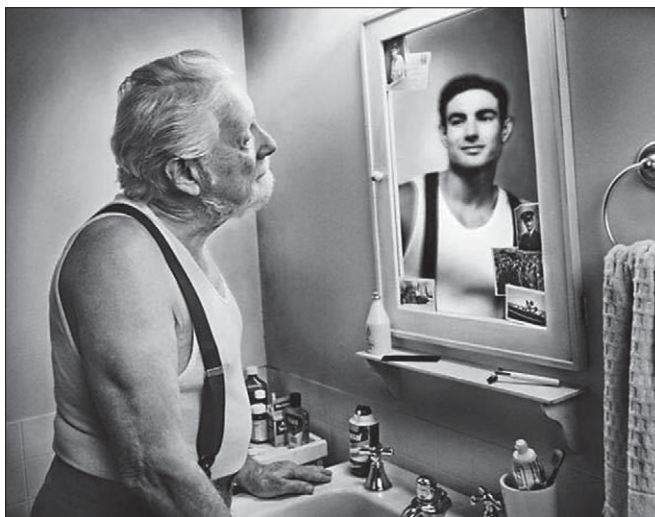
Most kezdem megérteni azokat az időseket, akik elköltözésük előtt egyre gyakrabban megpihenésről beszélnek. Sátor testük beomlóban, örökös fáradtság honol vállukon, s hiába időtlen a lélek, ha a test erőtlen...

Mert a test jelez, mint valami hűségesen járó óraszerkezet. Mutatja az időt, az idő múlását. Azt, hogy minden megélt pillanatunkkal az elmúlás felé lépkedünk. És ezzel párhuzamosan egyre drágább lesz számunkra az élet. Nemcsak a jelen és a jövő, de a hátunk mögött hagyott múlt is. Mert a jövőnk egyre kevesebb, míg a múlt folyton növekszik, mint egy bővülő puttong, amibe állandóan rakosgatjuk az emlékképeket.

Időnként az is bevillan, hogy huszon- és harmincévesen mennyire nem mértük az időt. Ha eltelt egy év, azt gondoltuk, hát üsse kő, majd jön sok másik. Hiszen a java még előttünk van. Épp ezért könnyedén belelovaltuk magunkat kétes helyzetekbe is, amikre visszagondolva ma már csak csóváljuk a fejünket egykori önmagunkon. „Hogy lehettem ennyire...?”

Így múlik el... És így tanuljuk meg lassacskán értékelni az időt. És valahogy még szorosabban belevackolni magunkat az Isten tenyerébe. Mert tudjuk, hogy mit ér nélküle az élet. Az évek, az évtizedek, sőt egy egész élet... És mekkora felelőtlenség nélküle búcsút inteni ennek a földi létnek.

Üdvbizonyosság, megváltó kegyelem nélkül.

Talán ezért is a sok idős istenkereső az istentiszteleteken. Hiszem, nem csak megszokásból és különféle egyéb indokból. Hanem, mert ahogy telik az élet, lassan ráereszkedik az emberre a készülés gondolata. Hogy valamit még nem intézett el. Valami készületlenség még ott van a lelkében. Sok ilyen testvérről emlékszem, aki az utolsó 10-15 évében lett hűség-templomjáró, mert ott lakott a lelkében a készülés igénye.

Hogy megtalálja azt, aki az út, az igazság és az élet, és aki átvezeti őt mennyi dicsőségbe.

Fábián Tibor

KERESSÜK MEG A BIBLIÁBAN!

1. „És monda a pap: Menjetek el; a ti útatok, amelyen , az Úr előtt van.” (Bírák 18:..)
2. „Cselekedék pedig , mert az Urat szíve keresni nem akará.” (II. Krónika könyve 12:..)
3. „Az Úrnak, a mi házáért hadd kívánhassak tenéked!” (Zsoltárok 122:..)
4. „Sok gondolat van az elméjében; de csak az Úrnak áll meg.” (Példabeszédek 19:..)
5. „Mondjátok az , hogy jól léssen dolga, mert cselekedeteik élnek.” (Ézsaiás 3:..)
6. „..... Jézus és monda nekik: Rontsátok le a , és három nap alatt megépítem azt.” (János ev. 2:..)
7. „Mert miképpen egy embernek által sokan bűnösökké lettek: egynek engedelmessége által sokan igazakká lesznek.” (Róma 5:É..)
8. „Hogy járjatok az Úrhoz, teljes tetszésére, minden jó gyümölcsöt teremvén és nevekedvén az Isten megismerésében;” (Kolossé 1:..)
9. „Mert nem lelkét adott nekünk az Isten; hanem erőnek és és józanságnak lelkét.” (1Timótheus 1:..)
10. „Mert nyilván nem karolt fel, hanem az Ábrahám karolta fel.” (Zsidókhoz 2:..)

A Károli Gáspár fordítású Szent Biblia alapján összeállította: **Györky Szilvia**, Alsómihályi. Megfejtéseiket **2022. szeptember 15-ig** lehet beküldeni Szerkesztőségünk címére: postai úton - **Református Újság Szerkesztősége, Hlavná 216., 076 74 Drahnov**, vagy e-mail-ben a refujsg.csoma@gmail.com címre.

Felhívjuk a megfejtést beküldők kedves figyelmét, hogy a megfejtés és nevük beküldésével egyúttal hozzájárulnak az adataik (név és lakhely) megjelentetéséhez a Református Újságban!

Megfejtők: POZSONYI E.M.: Családi Irén, Beke Sarolta – Nagymegyer; Halák Rozália – Pozsony; özv. Szloboda Anna, özv. Sándor Józsefné – Réte; KOMÁROMI E.M.: özv. Varga Béláné, Botka Alexandra – Bátorkeszi; Kacz Mária, Baranyai Margit – Marcelháza; Tóth Irma, Németh Irén – Kamocsa; Császár Vilma – Deáki; Farkas Irma – Negyed; Fülöp Gulyás Erzsébet – Párkány; BARSZ E.M.: Szabó Gabriella – Pozba; Pásztor Zsófia – Zselíz; özv. Bertók Istvánné – Barsvárad; Fülöp Gizella – Barsbaracska; GÖMÖRI E.M.: Faragó Irén – Harmac; Tóth Katalin, Csank Szerénke – Nagybalog; Schiller Mária – Tornalja; Jakab Edit – Jéne; ABAÚJ-TORNAI E.M.: Csáji István – Nagyida; özv. Végvári Zoltánné – Perény; Juhász András, Juhász Zsuzsanna, Dringus Júlia – Csécs; özv. Szabó Gyuláné – Lucska; ing. Damko Valéria, özv. Kövesdi Jánosné – Reste; özv. Komjáty Istvánné, Kerekes Béláné – Felsőlán; özv. Kovács Zoltánné – Rozsnyó; ZEMPLÉNI E.M.: Kasko János, Jártas Lászlóné – Újhely; Gönczy Júlia – Bacska; Kiss Magdaléna, Mladanec Irén – Bodrogszerdahely; Rácz Júlia, Egri Klára, Özv. Gerenyi Lászlóné – Örös; Máté Etela – Kiskövesd; özv. Oláh Istvánné – Hardicsa; Zelvay Béla – Szürnyeg; Želenák Éva – Szentmária; Czető Pál – Bély; UNGI E.M.: özv. Molnár Sándorné, özv. Csicséri Józsefné – Kistráska; Papp Sándor – Kaposkelecseny; özv. Ladányi Lászlóné – Deregnő; Stépán Mária – Abara; Géczy Csabáné – Nagykapos;

Jutalmazottak: özv. Sándor Józsefné – Réte; Farkas Irma – Negyed; Szabó Gabriella – Pozba; Tóth Katalin – Nagybalog; özv. Kovács Zoltánné – Rozsnyó; Želenák Éva – Szentmária; Stépán Mária – Abara

A Kárpát-medence reformátussága

Épül Kalotaszeg jövője: óvodát adtak át, iskolát építenek Bánffyhunyadon

Többszörös ünnepet tartottak vasárnap, július 17-én Bánffyhunyadon: az elkészült új óvoda-bölcsőde átadásával kezdődött a hálaadás, letették az új magyar iskola alapkövét, a délelőtti további részében pedig a felújított református templomban gyűltek össze a hívek ünnepelni.

Az új óvoda átadásával kezdődött a július 17-i ünnepségsorozat. Fotó: Kiss Gábor

Több mint 70 év elteltével újra lesz önálló magyar iskola Bánffyhunyadon, a magyar állam Erdélyi Református Egyházkerület által nyújtott támogatásával pedig három óvodai és két bölcsődei csoportot fogadhat be a Május 1 utcában elkészült intézmény. A szomszédos telken kap helyet az új magyar iskola is, amelynek az óvoda átadása után helyezték el az alapkövét. Az iskolát másfél év alatt tervezik megépíteni, a 4000 négyzetméteres területen a négyszintes épületben 13 osztályterem, két labor, díszterem, könyvtár, mellette pedig egy sportpálya is helyet kap, és tágas udvar várja majd a tanulókat. A munkálatokat idén szeptemberben kezdik el. Az építkezések egyik legnagyobb előnye, hogy ezentúl egy helyen tanulhatnak a város különböző intézményeibe szétszóródott magyar gyerekek, diákok.

Az eseményen Vincze Minya István kalotaszegi esperes köszöntötte az egybegyűlteket, majd átadta a szót a meghívottaknak. Búzás Fekete Mária, Bánffyhunyad alpolgármestere felidézte, hogy 71 éve szűnt meg az utolsó magyar iskola a városban. „A társadalomnak három pillére van: az egyház, az oktatás és a kultúra. Ma mindhárom pillért megalapozzuk, ami biztosíthatja Kalotaszeg jövőjét” – mondta el az alpolgármester, utalva az intézményátadás mellett a templomfelújításra és a Kalotaszegi Magyar Napok megnyitójára.

Hol vagyok otthon? Otthon vagyok-e a világban, amit Isten adott? Ha erre nem tudunk nyugodt és határozott választ adni, identitásunk meghatározó eleme csorbul – hangsúlyoz-

ta köszöntőjében Kató Béla püspök, aki szerint a családhoz és nemzethez való tartozás, ragaszkodás Isten ajándéka, a bánffyhunyadi óvoda és iskola létesítésével pedig az építettek segíteni szeretnének, hogy a helyi közösség ezt megtarthassa. Az Istentől kapott körülmények mellett a saját részt is meg kell teremteni, hiszen az identitás megtartásához külső feltételek is kellenek – tette hozzá Kató Béla, majd rámutatott: „A Krisztus testeként kapott egyéni ajándékokat csak a közösségben lehet gyarapítani, gyakorolni és megtartani. Közösségi összefogás nélkül képtelenek vagyunk megmaradni annak, akiknek Isten teremtett bennünket.”

Az új intézmény négy óvodai és egy bölcsődei csoportot fogad be. Fotó: Kiss Gábor

Soltész Miklós egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkár szerint nemzeti összetartozásunk az elmúlt 12 évben minden téren megmutatta erejét és szükségességét. Az elmúlt évtizedben az összefogás eredményeképp aranykort éltünk meg, hiszen az oktatás területén, az óvoda-bölcsőde programban Kárpát-medence-szerte ezer intézmény épült vagy újult meg, Erdélyben 103 épült, 380 felújítása történt meg. Kalotaszegen 11 településen történtek fejlesztések, a bánffyhunyadi óvodáért pedig 220 millió forintos támogatást nyújtott a magyar kormány. Az államtitkár kölcsönös bizalmat kívánt a szülők, tanítók és egyház között, hogy együtt nevelhessék fel a keresztyén hit őrzőit és továbbadóit.

Kelemen Hunor miniszterelnök-helyettes sarokkőnek nevezte az anyanyelvi oktatást, amelyre szükség van kultúránk

megőrzéséhez, egy erős közösség építéséhez. Egy város erejét sem a falak adják, hanem az emberek, az ott élő erős közösség – hangsúlyozta az RMDSZ elnöke, majd hozzátette: „mi már nagyon rég eldöntöttük, hogy erős, sikeres magyar közösségként akarunk megmaradni szülőföldünkön” – ehhez járul majd hozzá Kalotaszegen az új óvoda és az épülő iskola.

Az óvoda átadása és a helyi gyerekek műsora után a szomszédos telken Kató Béla püspök, Soltész Miklós államtitkár, Kelemen Hunor miniszterelnök-helyettes és Jakab Mihály bánffyhungyadi lelkipásztor elhelyezte az új iskola alapkövét.

Berekméri Gabriella / reformatus.ro/

Kárpát-medencei Magyar Református Középiskolák XXV. Találkozója

Huszonötödik alkalommal tartották meg a Kárpát-medencei Magyar Református Középiskolák Találkozóját. A nagyszabású rendezvénysorozatnak a Karcagi Nagykun Református Gimnázium adott otthont. Az összejevetelen 42 iskola képviselői vettek részt. Az eseményt többek közt kulturális gálaesttel, városismereti túrával, hortobágyi kirándulással, valamint a találkozók történetét felidéző lézershow-al tették felejthetetlenné a jelenlévők számára.

Idén június 30. és július 3. között huszonötödik alkalommal találkoztak a Kárpát-medencei magyar református középiskolák küldöttei: igazgatók, tanárok, lelkipásztorok és diákok. A 27 magyarországi, hét erdélyi, két partiumi, két kárpátaljai, egy felvidéki intézmény és egy pedagógiai-szakmai szolgáltatószervezet képviselői testvéri közösségben osztották meg tapasztalataikat, tájékoztatták egymást az országainkban folyó magyar református középiskolai oktatás helyzetéről, eredményeiről, gondjairól.

A találkozó zárónyilatkozatában olvashatjuk, hogy a kárpátaljai református líceumok veszélyben vannak. Megmaradásuk feltétele a jelenléti oktatás újraindítása ez év őszén. Ehhez biztonsági fejlesztések, óvóhelyépítések, és a pedagógusok személyes védettsége szükséges. A Kárpát-medencei Református Oktatási Alap olyan kommunikációs csatornát alakít ki, amely biztosítja, hogy a líceumok igazgatóinak jelzése alapján tudjanak arról, ha egy Kárpátaljáról menekülni kényszerülő pedagógus vagy diák az oktatással, továbbtanulással, tanulmányi munkával kapcsolatos segítséget igényel.

Új lehetőségként élük meg a Hitoktatás Éve meghirdetését, a hit- és erkölcsoktatás szakmai eszközrendszerének Kárpát-medencei szintű koordinált fejlesztését, valamint a Magyarország Kormánya által támogatott református óvodafejlesztési programot, iskolaépítések, a református tananyagfejlesztés eredményeit. Hálát adnak az intézményekben évről évre tapasztalható lelki és közösségi épüléséért, amelyből erőt merítve a mindennapok világában felmutatták, hogy a nemzeti összetartozás megélhető, jövőt építő cselekvő küldetés.

Minden érintett félnek és a közéleti véleményformálóknak haladéktalanul összehangolt erőfeszítéseket kell tennie a

pedagógusok szakmai és társadalmi megbecsülésének helyreállításáért. Szükségesnek látják a pedagógusbérek fokozatos hozzáigazítását a magyar, majd az európai diplomás átlagbérekhez; a pályakezdő pedagógusok lakhatásának jelentős támogatását; a tanulói kontakt-órák szakspecifikus meghatározását a teljes pedagógus munkaidőn belül; a tananyagtartalom megújításával kapcsolatos reformok átgondolt ütemezését és fenntarthatóságát; a köznevelési intézményrendszer szerkezeti átalakításának és a családpolitikai törekvéseknek egymást erősítő rendszerként való szemléletét.

Az aktuális köznevelési fejlesztések hatékonyságát a rendszerszemlélet növelheti, ennek érdekében a bevezetésre kerülő új érettségi rendszerben szükséges a kerettantervek, a vizsgakövetelmények és a tankönyvek összehangolása. A református oktatási stratégiához illeszkedően egyre sürgetőbb az iskolalelkészek feladat- és jogkörének, képzettségi elvárásainak leírása és egységes szabályozása.

A Magyar Református Középiskolák XXV. Találkozásának megnyitója
Fotó: Facebook

Bátorítják intézményeiket, hogy a következő tanévben indítsák újra cserediák- és tanár-csere-kapcsolataikat. Továbbá nem szűnnek meg reménykedni

abban, hogy egyes erdélyi és partiumi református középiskolák vitatott elhelyezése, igazságos és szakmailag méltányos módon rendeződik a kölcsönös együttműködés szellemében.

A nyilatkozat végén köszönetüket fejezték ki a Karcagi Nagykun Református Gimnázium igazgatójának, munkatársainak, diákjainak, fenntartójának, valamint Karcag város közösségének a szeretetteljes vendégfogadást. Hiszik, hogy a gondviselő Isten minden külső változást a javukra fog fordítani.

A XXVI. találkozón 2023-ban a rimaszombati Tompa Mihály Református Gimnázium közössége várja a vendégeket.

www.reformatus.hu

BIBLIAOLVASÓ

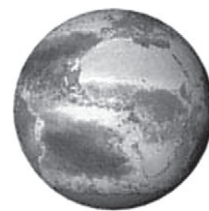
v e z é r f o n a l

Augusztus

1. H.	Eszt 3	Jel 18
2. K.	Eszt 4	Jel 19,1-10
3. Sz.	Eszt 5	Jel 19,11-21
4. Cs.	Eszt 6	Jel 20,1-6
5. P.	Eszt 7	Jel 20,7-15
6. Sz.	Eszt 8	Jel 21,1-8
7. V.	Eszt 9,1-19	Jel 21,9-27
8. H.	Eszt 9,20-32	Jel 22,1-7
9. K.	Eszt 10	Jel 22,8-21
10. Sz.	1Móz 1,1-25	1Kor 1,1-17
11. Cs.	1Móz 1,26-2,4a	1Kor 1,18-31
12. P.	1Móz 2,4b-25	1Kor 2,1-5
13. Sz.	1Móz 3	1Kor 2,6-16
14. V.	1Móz 4	1Kor 3,1-5
15. H.	1Móz 5	1Kor 3,6-23
16. K.	1Móz 6	1Kor 4,1-13
17. Sz.	1Móz 7	1Kor 4,14-21
18. Cs.	1Móz 8	1Kor 5
19. P.	1Móz 9	1Kor 6,1-8
20. Sz.	1Móz 10	1Kor 6,9-20
21. V.	1Móz 11	1Kor 7,1-16
22. H.	1Móz 12	1Kor 7,17-24
23. K.	1Móz 13	1Kor 7,25-40
24. Sz.	1Móz 14	1Kor 8
25. Cs.	1Móz 15	1Kor 9,1-18
26. P.	1Móz 16	1Kor 9,19-23
27. Sz.	1Móz 17	1Kor 9,24-27
28. V.	1Móz 18	1Kor 10,1-13
29. H.	1Móz 19	1Kor 10,14-11,1
30. K.	1Móz 20	1Kor 11,2-16
31. Sz.	1Móz 21	1Kor 11,17-34

VILÁGOLDAL

Hitről hívőknek

A BIBLIAI ÉRTÉKVILÁG MAI KÍNAI SELYEMÚTJAI - JIANG YUANLAI KERESZTYÉN ÍRÓ

KRISZTUS-MISSZIÓ A KERESZTYÉN MŰVÉSZET SEGÍTSÉGÉVEL A MAI KÍNÁBAN

Előbb-utóbb meg fogjuk ismerni ezt a nevet: Jiang Yuanlai. Ő napjaink egyik legismertebb keresztyén drámaírója a Nagy Fal túlsó oldalán. Sanghajban él, s a legújabb, poszt-Covid időszakban online módban és különféle egyetemeken tartott előadásai hatalmas kulturális missziót végez. Kínaiként Európa páratlan keresztyén kulturális jelentőségéről tartja sorozatait, a művészet szerepéről Krisztus és kultúra gazdag egymásra találásáról, műalkotások garmadáját motíváló 2000 éves kapcsolattörténetéről - kontinensünkön és más földrészekén. Már-már refrénszerűen visszatérő megállapítása, amit százmilliók ismertek meg és mondanak ma hazájában: a művészet az Úr üdvözítő munkálkodásának a bemutató, szemléltető eszköze, sőt közvetítője Kínában. Írja Dr. Békefy Lajos (Forrás: <http://chinachristiandaily.com/news/china-CCD>)

Krisztus és kultúra - a bibliai értékvilág selyemútjai

Ebben az esztendőben a kínai keresztyén online újság, a CCD cikkei szerint Jiang Yuanlai már foglalkozott előadásai, írásai, meetingeken a keresztyén kultúra és a művészet fontosságával a 21. században. Ugyanígy Krisztus és a végső kérdések összefüggéseivel, különös tekintettel arra a felmérésre, amit Pekingben készítettek nemrég, s ebből kiderült, hogy a módos családokból egyetemre járó hallgatók 40%-a vélekedik úgy, hogy az életnek nincs értelme. Legfrissebb írásai a nagy közfigyelmet keltő keresztyén író az orosz ortodox lelkiség és művészet, valamint a mindennapi vallásos viselkedéskultúra sarkalatos fontosságával foglalkozik az orosz-ukrán konfliktus tükrében. Egészen különös az a mély látásmód, ahogyan témaköreit megközelíti és taglalja, a keresztyénség és Krisztus mai hatásrengetegét üde, friss zöldben látva és láttatva meg. Óhatatlanul és erősen felidéződik bennem ennek a látásfrissítő kínai keresztyén írónak hallatán Urunk Jézus néhány szava. Amikor Jeruzsálembé bevonult, a

farizeusok azt kérték tőle, utasítsa rendre tanítványait. Mire Ő ezt mondta: "Ha ezek elhallgatnak, a kövek fognak kiáltani" (Luk 19,40). Ha Európa elhallgat Krisztusról, megszólal Afrika, Ázsia, Kína... Mert Isten nem hagyja ügyét kimerülni, elfáradni, elszürkülni, még ha ez így is tűnik a mai Európában. Ad keresztyén értékeket láttatókat, őrizőket, magasra emelőket. Akár Szent István országában, vagy Indiában Vishal

Mangalwadi református író és teológus, aki évekkel ezelőtt megírta és világszerte sok millióan olvasták tőle 600 oldalas nagyszerű munkáját, a Közép Könyve - a Biblia a nyugati kultúra szíve címen. És tessék, Isten különös ébredés-vonala és Szentlélek általi vonulása planétánkon most az abszolút hit-, és Isten

ellenes kultúrforradalom egykori hazájában, az abszolút vörös Tiaman-téri tankos diáktiprás után évtizedekkel hatalmas lelki földindulást idéz elő. Nem pusztítót, nem törő-zúzó robbantásokkal, börtönnel, kivégzésekkel, hanem a kultúra és a bibliai értékvilág krisztusi selyemútjain gondolatról-gondolatra, könyvről-könyvre szövi lelkeket üdvözítő világtervét. És szó bele embermillárdokat. Nem dollár, hanem életmilliókat! Boldogítóan, a jólét maradandó lelki többletét adva hozzá a jólét mulékony fellendüléshullámaihoz. Mangalwadi után most Jiang Yuanlai révén folytatódik a nagy boldogító világszövés Isten kozmikus szövőszékén...

Ismerkedjünk kicsit a keresztyén kínai gondolkodással

Januárban tartott előadása, ami bevezető, hermeneutika volt és értelmezési felvezetés Krisztus és kultúra viszonyáról, a kérdezz-felelek részben Jiang elmondta: a bennszülött kínai keresztyének kulturális küldetése tanúságtétel, bizonyágtétel az Úr Jézusnak Kínában végzett munkájáról és e jelenlét történetének elmesélése, narrációja a művészeteken, festményeken, zenén, drámákon keresztül. Arra a kérdésre, hogy a hívőknek miért kell olvasniuk a keresztyén irodalmi remekműveket

és értékelniük a műalkotásokat, a „padlós drámaíró”, aki egyszerű paraszti szobában, s nem a sanghaji felhőkarcolókban írta műveit, így válaszolt: „Krisztusunk megtestesült. Ő valóságos emberként igaz volt, s mivel köztünk élt, élőnek és életszerűnek kell lennie ma is. Ő sokkal több, mint egy racionális nyel-

vezetett és emberi fogalmakkal felépített teológiai vagy oktatási rendszer. Bár ezek fontosak, de ez nem minden. És sajnos ezekben sem minden igazán Krisztusé! Krisztust, Akire felnézünk és Akihez imádkozunk, úgy tudjuk bemutatni hitelesen, mint Akit megérinthezünk és Akivel kommunikálhatunk”. A keresztyén kínai író fontosnak tartja a templomépítés 2000 éves történetét és sok ezer üzenetének a kibontását, bemutatását a

modern digitális világban. A templomok nem csak turisztikai látványosságok, különlegességek, hanem igazi látható, vizuális bevezetők, ismertető alkotások Krisztushoz, a Megváltóról.

Egyik hallgatója feltette a kérdést: „Mi a bennszülött kínai keresztyének kulturális küldetése? Vagy mi a jelentősége annak, hogy időt, energiát áldozunk a közművelődésben Krisztusnak?”. Sanghaj szülötteként az író ezt mondta: „Kulturális küldetésünk, hogy bemutassuk az Úr mély nyomait Kínában művészet, festmények, zene, irodalom és színdarabok segítségével – nevezetesen művészi, kulturális, vizuális és narratív módon. Le kell írunk gyönyörű lábnyomait, amiket a mi földünkön hagyott és hagy, és gyermekei, a keresztyének szép és olykor szenvedésteli láb-

nyomát, azokét, akiket Ő vezetett és vezet - az értelmes földi és az örök élet felé”.

Néhány szó Jiang Yuanlairól

Miután Kína észak-keleti távoli része, Heilongjiang Tartomány egyik falujába küldték, és ott telepedett le több mint három évre, a főiskola elvégzése után a városi kormányzatban és egy kutatóintézetben dolgozott. Környezetvédelmi tervezéssel és terepi környezetkutatással foglalkozott festői helyeken és természetvédelmi területeken. Az 1980-as években áttért a keresztyén hitre, majd felhagyott korábbi szakmájával, és a népi kulturális nevelés, a közművelés szellemibb terepére lépett. Jiang az

1990-es évek végétől kezdte drámaírást, és a kritikusok a kínai szárazföldi anyaország egyik legfontosabb népi drámaírójaként ismerik el. A „padlós drámaíró” legismertebb alkotása négy nagyszabású dráma. Kiemelkedik közülük a „Beethoven Kínában” hat jelentes zenés dráma. Sanghajban, Hongkongban és Pekingben az elmúlt 20 évben sokszor előadták. A másik „Shakespeare Jiakingban”, ami hat jelentes modern, történelmi és ideológiai dráma értelmiségieknek. „A karácsonyest a Yandang hegységben” című, hat jelenetből álló templomi eposzt egy-

kor egy pekingi templomban mutatták be Robert Morrison skót református misszionárius 200 évvel azelőtti Kínába érkezésének emlékére. Ezért és „Húsvét Lanlinban” című legutóbbi művéért irodalmi különdíjat kapott a 2020. évi Yage Keresztyén Irodalmi és Művészeti Szemlén. Ébresztő gondolataira még visszatérünk...

BIBLIAOLVASÓ

vezérfonál

Szeptember

1. Cs.	1Móz 22	1Kor 12,1-11
2. P.	1Móz 23	1Kor 12,12-31
3. Sz.	1Móz 24,1-27	1Kor 13
4. V.	1Móz 24,28-49	1Kor 14,1-25
5. H.	1Móz 24,50-67	1Kor 14,26-40
6. K.	1Móz 25	1Kor 15,1-11
7. Sz.	1Móz 26	1Kor 15,12-34
8. Cs.	1Móz 27,1-33	1Kor 15,35-58
9. P.	1Móz 27,34-46	1Kor 16,1-12
10. Sz.	1Móz 28	1Kor 16,13-24
11. V.	1Móz 29	2Kor 1,1-11
12. H.	1Móz 30,1-24	2Kor 1,12-22
13. K.	1Móz 30,25-43	2Kor 1,23-2,4
14. Sz.	1Móz 31,1-21	2Kor 2,5-17
15. Cs.	1Móz 31,22-54	2Kor 3
16. P.	1Móz 32	2Kor 4,1-6
17. Sz.	1Móz 33	2Kor 4,7-18
18. V.	1Móz 34	2Kor 5,1-10
19. H.	1Móz 35	2Kor 5,11-21
20. K.	1Móz 36	2Kor 6,1-10
21. Sz.	1Móz 37	2Kor 6,11-18
22. Cs.	1Móz 38	2Kor 7,1-7
23. P.	1Móz 39	2Kor 7,8-16
24. Sz.	1Móz 40	2Kor 8,1-15
25. V.	1Móz 41,1-36	2Kor 8,16-24
26. H.	1Móz 41,37-57	2Kor 9
27. K.	1Móz 42	2Kor 10,1-11
28. Sz.	1Móz 43	2Kor 10,12-18
29. Cs.	1Móz 44	2Kor 11,1-15
30. P.	1Móz 45	2Kor 11,16-33

Érdekességek a Bibliáról

Fiatalkainknak

Amikor a Bibliát előveszem a hittanórán, a gyerekek lelkesedése észrevehetően megfakul. A sok színes, képekkel és díszekkel teletűzdelt tolltartó, tankönyv és füzet mellett az egyszerű, fekete fedeles Szentírás szerény komorságával unalmasnak, túl felnőttnek látszik. Összegyűjtöttem ezért néhány izgalmas és sokatmondó érdekességet számotokra, amelyek által meglevénednek előttetek a Könyvek Könyve, s remélem, ezután más szemmel fogtok rá tekinteni.

1. A Bibliából adtak el eddig a legtöbbet a világon: 5 milliárd példányt (ezzel szemben, például a mohamedánok szent könyvéből, a Koránból eddig 800 millió példány kelt el). Egyébként úgy tartják, hogy éppen a Bibliát lopják el a leggyakrabban a világon. Ennek egyik oka, hogy sok szállodai a szobában a polcokon található a Biblia, amely abból a régi szokásból maradt fenn, mely szerint, a jobb nevű szállodákba Bibliákat adományoztak, így sok más szálloda is átvette

ezt a szokást, hogy azzal is emelje a kínált szobák színvonalát.

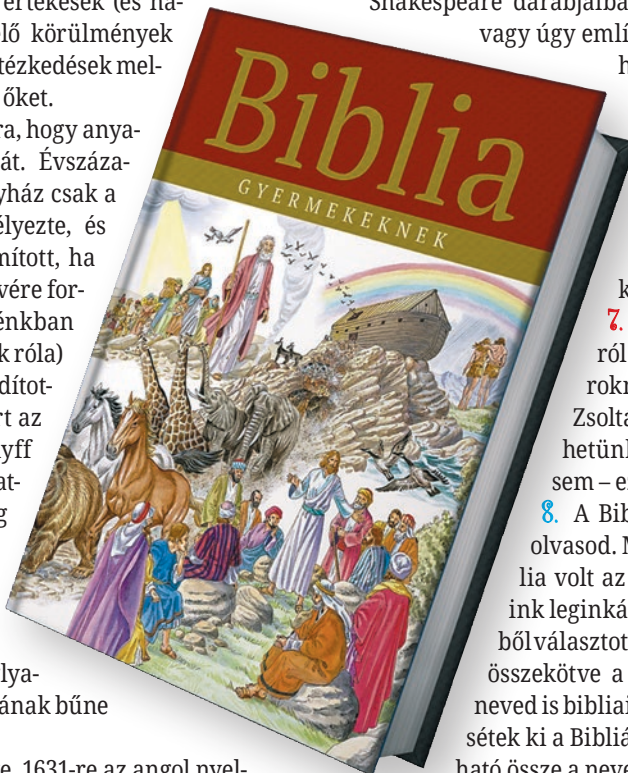
2. Bár maga az eredeti Biblia kézzel írott tekercsekből állt, mielőtt sorba és rendszerbe szedték volna őket, az első nyomtatott könyv éppen a Szentírás volt. 1455-ben Johann Gutenberg a német Mainz városában kb. 180 példányt nyomtatott belőle. Ezekből mára, 600 évvel később, mintegy 49 darab maradt fenn, s mivel nagyon értékesek (és nagyon régiek), ezért a megfelelő körülmények között, komoly biztonsági óvintézkedések mellett, általában elzárva tárolják őket.
3. Ma már természetes számunkra, hogy anyanyelvünkön olvassuk a Bibliát. Évszázadokkal ezelőtt azonban, az egyház csak a latin nyelvű fordítást engedélyezte, és igazi öngyilkos akciónak számított, ha valaki megpróbálta a nép nyelvére fordítani. John Wycklyff (káténkban Wickliff Jánosként olvashatunk róla) például, a 14. században lefordította a Bibliát angol nyelvre, ezért az akkori egyház, 43 évvel Wycklyff halála után (!) a holttestét kiásatta, és elégettette, hamvait pedig egy folyóba szóratta, hogy ezzel büntessék meg – utólagosan – a 'vétkéért'. William Tyndale nem volt ennyire „szerencsés”: őt 1536-ban máglyahalálra ítélték a Biblia fordításának bűne miatt.
4. Kissé vidámabb vizekre evezve, 1631-re az angol nyelvű fordítás már törvényileg megengedett volt, így több példányt is nyomtattak belőle. Történt, hogy egy Robert Barker és Martin Lucas nevű nyomdász 1000 példányt adott el belőle, egy kis elírással: a „Ne paráználkodj!” parancsa helyett a „Paráználkodj!” szerepel. Mire észrevették a hibát, az összes példányt elkaptokdták. Barkert és Lucast egy évvel később 300 angol font bírsággal büntették (mai pénzben ez több, mint 50 ezer euró volna), és bevonták a nyomtatási és kiadói engedélyüket. A hibás példányok a Bűnösök Bibliája néven híresültek el. Mára mintegy 9 példány maradt fenn belőlük.
5. A „női Biblia” szintén egy érdekes elírásnak köszönheti hírnevét: Ruth könyve 3:15 így hangzik: „*És monda: Add ide a nagy kendődet, amely rajtad van, és tartsd. És ő oda tartotta azt. Boáz pedig mért hat mérték árpát, és feladta néki, maga pedig bement a városba.*” A fordítás úgy értelmezi a szöveget,

hogy Boáz megy be a városba. Egy 1611-es angol fordítás viszont női nemben fejezi be a mondatot, tehát, eszerint Ruth ment be a városba. Az elírás miatt e ritka példányok ma minimum 50 ezer angol fontot érnek.

6. A vörös hajúak és a Biblia – azaz, inkább egy bibliai ábrázolás, mely sok gondot okozott a vörös hajú embereknek. Leonardo Da Vinci vörös hajjal ábrázolja Júdást, és például Shakespeare darabjaiban a negatív szereplők haja vörös, vagy úgy említi az illető szereplőt, mint akinek a haja Júdáséhoz hasonló (vörös). A Bibliában sehol nem említik Júdás (sem a többi tanítvány) hajszínét vagy küllemét, viszont e félreértelmezések miatt (is) évszázadokon keresztül a vörös haját a bűnnel, parázsnassággal és boszorkánysággal kapcsolták össze.
7. Az „árva” zoltárok – nem árvákról szóló zoltárok ezek. Árva zoltároknak nevezzük azokat az énekeket a Zoltárok könyvében, melyeket nem köthetünk egyetlen általunk ismert íróhoz sem – ezekből 18 van az Ószövetségben.
8. A Biblia mint utónévkönyv? – Igen, jól olvasod. Mivel sok háztartásban régen a Biblia volt az egyetlen hozzáférhető könyv, ősaink leginkább a Szentírásban fellelhető nevek-ből választottak nevet gyermekeiknek – gyakran összekötve a bibliai személy történetével. A te neved is bibliai eredetű? Ha igen, szüleiddel keressétek ki a Bibliában, melyik bibliai hőssel kapcsolható össze a neved.
9. A Bibliát héber, arámi (Ószövetség) és görög (Újszövetség) nyelveken írták. Lehet, feltűnt már, hogy az evangéliumok megemlítik, hogy Jézus arámi nyelven beszélt. A köznép nyelve ugyanis arámi volt, a héber nyelvet pedig a műveltebb, gazdagabb réteg és vallási vezetők beszélték.
10. A legismertebb vallások alapja az Ószövetség, azon belül is az úgynevezett Pentateuchos, azaz Mózes 5 könyve: a judaizmus (zsidók), keresztyénség és az iszlám (mohamedánok, muszlimok). Egyébként a Biblia legrégebbi írása nem Mózes 5 könyve, hanem valószínűleg Jób könyve.

Remélem, ezek a Bibliával kapcsolatos tények számotokra is érdekesek voltak. Hiszem, hogy e nyáron ti is kézbe veszitek a Szentírást, és úgy forgatjátok, mint az Élet Könyvét!

Üdvözlettel, Györky Szilvia

A Református Újság színesben történő megjelenését a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Kulturális és Közművelődési Központjának közreműködésével Magyarország Kormánya támogatta. Azonosítószám: BGA/4377/2022